AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH. Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 6. ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 29 1931
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները ետ չեն վերադարձուիր | Թիւ 119 (411)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՁԳՏՈՒՄԸ

Վերջին քառորդ դարու ընթացքին արեւելեան ժողովուրդներու ցոյց տուած զարթօնքն ու դէպի ազատութիւն իրենց մէջ արթնցած կայծը շատ հսկայական է և անհամեմատօրէն արագաքայլ։

Այս զարթօնքը գուցէ արդիւնքն է արեւմտեան քաղաքակիրթ ազգերու այդ երկիրներու մէջ կատարած թափանցումին, որու շնորհիւ անոնք քաղաքական ու տնտեսական տեսակէտով զարգացում ու յառաջդիմութիւն ստացան, դաստիարակուեցան և զգացին իրենց ազատութեան կաշկանդումն ու շահագործումը։ Բացարձակ իրողութիւն մըն է անշուշտ որ եւրոպական ազգերը լոյսի և գիտութեան ճամբուն մէջ այնպիսի հսկայաքայլ յառաջդիմութիւն և նուաճում արձանագրեցին վերջին կէս դարու ընթացքին որ՝ արագօրէն փոխանցեցին արեւմտեան խաւար և տգէտ ժողովուրդներու մէջ, փոխարէնը ստանալով անոնց տնտեսական ու քաղաքական բոլոր հնարաւորութիւններն ու հարստութիւնները։

Ժողովուրդները իրաւունք չեն ունենար անկախ և ազատ ըլլալու և իրենց ճակատագիրը իրենց ձեռքով տնօրինելու, մինչեւ որ չհասնին այն հասունութեան, որով գիտնան ծառայեցնել այդ ազատութիւնը մարդկութեան ազնուացման և զարգացման։ Իրենցմէ դուրս գտնուող երկիրներու և ժողովուրդներու հանդէպ ատելութիւն սնուցող և մարդկութիւնը արհամարհող ցեղերը չեն կրնար ազատ ըլլալ, որովհետեւ բոլոր ժողովուրդներն ու ցեղերը միեւնոյն շղթային օղակներն են, պարտքի և իրաւունքի պարտադիր օրէնքով իրարու միացած։

Ոչ մէկ ժողովուրդ իրաւունք ունի իր ազատութիւնը ծառայեցնելու ուրիշներու դժբաղդութեան և միջցեղային ներդաշնակութեան խանգարման։ Եթէ չի յարգուի այդ օրէնքը, և դեռ կատարելութեան չի հասած ժողովուրդներու ազատութիւն ու անկախութիւն շնորհուի, այն ատեն կ'ստեղծուի քաոս մը դրացի ժողովուրդներու և երկիրներու միջեւ և հիմէն կը խորտակուի քաղաքակրթութեան և մարդկային ընկերութեան յառաջդիմութեան շէնքը։ Մանաւանդ արեւելեան ժողովուրդներու մօտ, այդ ատելութիւնն ու պայքարը շուտով կը փոխուի եղբայրասպան կռիւներու և աղմուկներու, քանի որ անոնց մեծ մասը դեռ շատ յետամնաց և կիսավայրենի վիճակ մը ունի։

Անուրանալի է անշուշտ որ քաղաքակիրթ տէրութիւններ կը շահագործեն արեւելքի ժողովուրդները՝ սակայն միեւնոյն ատեն անուրանալի է որ լոյս և գիտութիւն կը տարածեն և կը կրթեն տգէտ ցեղերը։

Ակնարկ մը միայն մեր շուրջը բաւական է ցոյց տալու համար այն հսկայ փոփոխութիւնն ու յառաջդիմութիւնը որ կրած են արաբական երկիրներ վերջին կէս դարու ընթացքին։ Անշարժ ու խաւար մնացած են այն ժողովուրդները, որոնք արեւմտեան տէրութիւններու ազդեցութենէն հեռու մնացած են, մինչ անոնք որ ուղղակի կամ անուղղակի վայելած են հովանաւորութիւնը հզօրներու, անհամեմատ յառաջդիմութիւն կրած են։ Եգիպտոս լաւագոյն օրինակն է այս իրողութեան։ Կէս դար առաջ խաւար տգիտութեան և ապականութեան մէջ լողացող Եգիպտոս և մերկ ֆէլլահը այսօր հարուստ, բարգաւաճ և յառաջադէմ ազգ մը դարձած է։

Միթէ նոյնը չէ՞ մեր հիւրընկալուած երկիրը։ Մինչդեռ օտար ազդեցութիւններէ զերծ թրքական միւս երկրամասերը տգէտ և յետամնաց մնացած են, իսկ հինէն ի վեր Ֆրանսական ազդեցութիւնը վայելող Լիբանան դասուած է քաղաքակիրթ ազգերու շարքին։

Ազգերը իրենց ստացած քաղաքակրթութեան համեմատութեամբ ալ անկախութեան կը ձգտին և կ'ուզեն ազատ ու ինքնուրոյն դառնալ։ Այսօր արեւելեան ժողովուրդներու այդ ուղղութեամբ կրած զարթօնքը արդիւնքն է արեւմտեան երկիրներու կողմէ իրենց պարտադրուած քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան, որու շնորհիւ անոնք քաղաքակիրթ ժողովուրդներու սահմանէն ներս կը մտնեն։

Դէպի անկախութեան ձգտումը, որ այսօր սուրիական ազգայնական շրջանակներու մէջ այնքան ուժեղ թափ ստացած է ֆրանսական քաղաքակրթութեան պարտադրած շնորհքն է։ Արեւմուտքի լոյսին ու գիտութեան ջահակիրը՝ Ֆրանսան կուտայ նաեւ բաղձացուած անկախութիւնը, երբ հասուննան մտքերն ու ըմբռնումները և ժողովուրդները դառնան ընդունակ եւ խոհեմ։

Դժբաղդ են միայն այն ժողովուրդները որոնք հովանաւորութիւնն ու պաշտպանութիւնը վայելած են անկիրթ և վայրենի տէրութիւններու, որոնք թշնամիներ են քաղաքակրթութեան լոյսի։

Այդ բարբարոս հովանաւորողներէն է այսօրուան «քաղաքակրթուած» Թիւրքիան, որուն հովանիին տակ այնքան տառապեցանք և մեր իւրաքանչիւր տենչը դէպի ազատութիւն ջարդով վերջացաւ։

Իսկ երջանիկ են այն ժողովուրդները, որոնք Ֆրանսայի պէս արդար և վեհանձն պաշտպաններ ու հովանաւորներ ունին։ Անոնք ուշ կամ կանուխ պիտի իրականացնեն իրենց երազները և պիտի տիրանան բաղձացուած անկախութեան։

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

ՓՈԽԱՆՑՄԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

«Յառաջ» 16 Յունուար թիւով կը գրէ.—

Մեր առօրեայ հոգերուն հետ, կ'անցընենք լուռ տագնապ մը, որ ուշադրութիւն չի գրաւեր։ Կամ գոնէ շատ քիչերու աչքին կը զարնէ։

Թիւրքիայէն գաղութները փոխադրուած փորձ, վարիչ կամ օժանդակ տարրերու բազմութիւն մը ունէինք, որ հետզհետէ կը հատնի։ Թերեւս աւելի արագ, քան կը նախատեսէինք։

Գործած ենք ամենէն տափակ բառերը — ազգային գործունէութեան զանազան ճիւղերը վարող մարդիկ, ուսուցիչներ, ժողովականներ եւլն.։ Վերջապէս մարդիկ որ վարժուեր էին վարել մեր հանրային կեանքի մեքենան։

Ինչպէս ըսինք, այդ սերունդը կը հատնի արագօրէն։ Կամ յոգնած, պառաւած, խոնջած են։ Կա՛մ կը մեռնին, տարիները լեցած ըլլալով։ Կա՛մ ասպարէզ փոխած են։ Եւ կամ, այլ եւս անպէտ եւ անարժէք դարձած, մեր նոր կեանքի, թափառական կեանքի պահանջներուն հանդէպ։

Նոյն կացութեան առջեւ կը գտնուի նաեւ մեր կուսակցութիւնը, որ այնքան ընդունակ է բազմազան ուժեր արտադրելու։

Թիւրքիոյ մէջ կորսնցուցինք յիսուն տարուան արտադրութիւն։ Անհամար զոհեր տուինք բռնական եռաքաղաքին։ Ինչ որ ողջ մնաց եւ արտասահման ապաստանեցաւ, ցիրուցան կը սփռի եօթն անգամ եօթանասուն երկրի մէջ եւ եօթանասուն ուղղութեամբ, — լեցնելու համար անհատ պարապը։

Միօրինակութիւնն ու յնացումը, յոգնութիւնն ու տագնապը թոյլ չեն տար որ նորոգուի, նոր աւիշ եւ արիւն ստանայ մեր ընկերային եւ հանրային կեանքը։

Մանաւանդ որ, ինչպէս դիտել տուինք, այսօր կը գտնուինք բոլորովին տարբեր պայմաններու մէջ։ Ոչ միայն հեռու՝ մեր հայրենի հողերէն, այլեւ յարափոփոխ աշխարհի մը յորձանքին մէջ։

Տակաւին խնդիր է թէ, պիտի կրնա՞նք նոյն կոխուած արահետներուն կառչիլ, նոյն նշանատախտակներուն նայիլ անթարթ, նոյն իսկ մեր հայրենիքին մէջ։

Անշուշտ, իբրեւ օրինակ, մեր հայրենիքին մանրանկարը, այսօրուան Երեւանը, որ կը գտնուի յորձանուտի մը բերանը։

Իբրեւ ակադեմական բանավէճի նիւթ չէ որ կը դնենք այս խնդիրը, այլ իբրեւ գործնական հարց։

Մասնաւորելով երեւոյթը — փոխանցման շրջանի տագնապը — կը կարծենք թէ անոր լուծման գլխաւոր մէկ միջոցն է՝ շարժման մէջ դնել ընդունակ ուժերը։ Կասեցնել տեղափոխութիւնները՝ գաղութէ գաղութ։ Նոյն իսկ պարբերական արշաւներ։

Այս տեղափոխութիւններով պիտի շահի ոչ միայն տեղացին, այլ եւ գացողը։ Ոչ միայն հանրութիւնը, այլ եւ անհատը, զարգանալով իրական կեանքի ժայռերուն, եւ ապացուցանելով իր դիմադրական կարողութեան եւ ուժերուն զանազան երեսը։

Եւ պիտի օգտուի նաեւ տեղին վրայ սնող, տարիներու սաղաւարտներ ծծած ուսումնականը — յաճախ նոյն սերունդէն երիտասարդ մը — շունչ առնելով եւ շունչ տալով։

Նոր եւ հոծ միջավայր։ Շարժում։ Շփում։ Կենդանի գործ. — այս բոլորը կը ծառայեն տոկալու, աղուհելու եւ պնդացնելու բոլոր ընդունակ տարրերը։ Եւ կ'ունենա՛նք ոչ միայն հասակ նետած, այլ եւ «հասած» ուժեր, փոխանցման շրջանին համար։

Եւ մանաւանդ վաղուան համար։

Չէ՞ որ մեր բոլոր տառապանքն ու տենչութիւնը կը բխին վաղուան հոգերէն։

Փոխանցման շրջանը միեւնոյն ատեն ճգնութեան շրջան մըն է, գացողին եւ մանաւանդ եկողին համար։

ԿԱԽԱՂԱՆԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ԸՆԴՀ. ԴԱՏԱԽԱԶԸ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

ԻԶՄԻՐ.— Պատերազմական Ատեանը աւարտեց առաջին մասը ամբաստանեալներու դատավարութեան։ Ընդհանուր դատախազը, կիրակի օր, ժամը 6ին սկսաւ կարդալ իր ամբաստանագիրը և լմնցուց կէս գիշերին, որով կը պահանջէ 29 հոգիի համար մահապատիժ, 20 հոգիի ցկեանս թիապարտութիւն, և 15 հոգիի անպարտութիւն։

Այս դեռ մէկ մասն է այն դատավարութեան, որուն պիտի ներկայանան 123 ամբաստանեալներ։ Կը կարծուի որ դեռ շատեր միեւնոյն պատիժով պիտի դատապարտուին։

ՏԱԳՆԱՊԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

ԼԱՒԱԼ ԿԱԶՄԵՑ ՖՐԱՆՍ. ԴԱՀԼԻՃԸ

Փարիզ, 27 Յունուար.— Պ. Լաւալ, Պ. Պրիանի յանձնեց արտաքին գործերու նախարարութիւնը զոր ընդունեց ժընեւէն վերադարձին։ Ան նախարարութիւններ տուաւ նաեւ Պ. Պ. Մաժինոյի և Թարտիէօի։ Այս առաւօտ ան ընդունեց Պ. Պ. Մաժինօն և Ցալիսէն։ Այս վերջինը կը ներկայացնէր Պ. Հէրրիօն։

Փարիզ, 27 Յունուար.— Դուրս ելլելու պահուն Պ. Տալատիէ յայտարարեց թէ Արմատական-Ընկերվարական կուսակցութիւնը իր օժանդակութիւնը պիտի բերէ Պ. Լաւալի, եթէ ան չառնէ ոեւէ մէկը Դէմոկրատ Հանրապետական Միութենէն։

Փարիզ, 27 Յունուար.— Պ. Լաւալ հինգ նախարարութիւններ տրուաւ Արմատական-Ընկերվարականներուն, բայց Պ. Լաւալ մեծամասնութիւն ունենալու համար Մարէնի խմբակցութեան օժանդակութիւնը հարկաւոր տեսնելով, Արմատական-ընկերվարական խմբակցութիւնը միաձայնութեամբ մերժեց աշխատակցիլ անոր։

Փարիզ, 27 Յունուար.— Այսուամենայնիւ Պ. Լաւալ յաջողեցաւ կազմել իր նախարարական կազմը որ կը բաղկանայ հետեւեալներէն.

Նախագահութիւն և Ներքին	Պ. Պ. Լաւալ
Արդարութեան	Լէոն Պէրար
Արտաքին	Պրիան
Պատերազմական	Մաժինոյ
Ծովային	Տիւմոն
Օդային	Տիւմէսնիլ
Կրթական	Մարիոյ Ռուսթան
Ելմտական	Ֆլանտէն
Նախահաշիւի	Բիէթրի
Հանրային շինութիւններու	Տէլիներ
Աշխատանքի	Լանտրի
Առեւտրական	Ռոլէն
Երկրագործական	Թարտիէօ
Ծովային վաճառականութեան	Շաբըտըլէն
Թոշակներու	Շամբէթիէ

ԴԱՇՆԱԿ-ՀՕՅՊՈՒՆ

ԴԱՇՆԱԿ-ՀՕՅՊՈՒՆ ՔՕՆԿՐԷՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ, ԽԱՏԻՍԵԱՆ ԵՒ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ ԱՆՈՆՑ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ

Հայերը որոշեցին Փարիզի մէջ մեծ քօնկրէ մը գումարել և դիմումներ կատարել Ազգերու Դաշնակցութեան։ Այդ պատճառաւ բոլոր քիւրտ աշիրէթներու կողմէ մէկական ներկայացուցիչ ուզեցին։ Սուրիոյ քիւրտերը Պէյրութի աշիրէթի պետերէն Հիւանիի, Իրաքի քիւրտերէն տխրահռչակ Շէրիֆ փաշա, և միւս քիւրտերն ալ Շիւքրի Մէհմէտ ներկայացուցին Փարիզի քօնկրէին ընթացքին։

Հայերու կողմէ կը մասնակցէին հետեւեալները.— Ռուբէն փաշա, Փափազեան, Պօղոս Նուպար, Խատիսեան (Հայաստանի պետութենէն) և Ահարոնեան։

Տրուած որոշումներն էին, Քիւրտիստան մը ստեղծել Երեւանէն և Կիլիկիոյ միջեւ, որուն երկու կողմերը հայկական տէրութիւններ պիտի ըլլային։

Հայերը այս որոշման մանրամասնութիւնները ուսումնասիրելու համար առաջարկեցին երկրորդ ժողով մը գումարել Պէյրութի մէջ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔՕՆԿՐԷՆ

Պէյրութի քօնկրէին կը մասնակցէին.

Պէտրհաններէն Ճէլատէթ Ալի, Քամրան Ալի, Մալաթիոյ նախորդ կուսակալ Խալիլ-Ռամի, Վանեցի Մէհմէտ, Պէրազիններէն Շահին Օղլու Մուսթաֆա, Շէյխ Սաիտի եղբայրը Մէհտի, Լիճացի Ֆէհմի, Սիւլէյմանիէցի Ապտիւլքէրիմ, Հաճօ, Ըրմանլը Էմին, Ֆաքիհ Ապտալլա, Փախստական Խուրշիտ, Մարտինցի Թէվֆիք Ճէմիլ, (Շէյխ Ալի Րիզայի մասնակցութեան անգլիացիներ հակառակած են)։ Անգլիացիները շատ դժգոհ էին այս կարգադրութիւններէն, որովհետեւ իրենց յարած այս խաղը առաջին օրէն ֆրանսացիներու գիրկը կը նետուէր։

Ալի Րիզան այս խաղէն ազատելու համար անոր ամսականին վրայ 80 ոսկիի յաւելում մը բրին անգլիացիները։

Պէյրութի քօնկրէն շատ գաղտնի պահել որոշուած ըլլալով, հայու մը պատկանող կարաժի մը մէջ գումարուեցաւ։ Հայ լիտրներու հետ անոնց տեսակցութեան կեդրոնն էր «Օթէլ Լիւքս»ը։

Ընտրութիւն կատարուելով գործադիր մարմին անդամ ընտրուեցան Ճէլատէթ-Ալի, Շահին Զատէ, Մուսթաֆա Ապտիւլքէրիմ և Մէհտի Սէյիտ։

Լիազոր պատուիրակ անունը կրելու պայմանաւ, միեւնոյն ժողովին մէջ ընդհանուր ներկայացուցիչ ընտրուեցաւ Փափազեան։

Փախստական սպաները բացառութիւն կազմելով, միւս քիւրտերը առարկեցին Պէտրհաններու ընտրութեան։ Դեռ առաջին գումարման իսկ, հայերու տրուած այդքան լիազօրութիւն քիւրտերու աչքերը բացած էր։ Ապտիւլքէրիմ առարկեց և ըսաւ.

— Ընդհանուր պատուիրակը պէտք է քիւրտ մը ըլլայ և այդ պաշտօնը պէտք է յանձնուի Ալի Րիզայի։

Փափազեան տեսնելով որ խնդիրը աւելի կը խրթնի, յայտարարեց.

— Միութեան նախագահի կամ պատուիրակի խնդիր չկայ, իմինս միայն վարչական կարգադրութեան մը համար գործածուած անուանական տիտղոս մըն է։

Սակայն քիւրտ ներկայացուցիչներ չհամոզուեցան։ Ալի Րիզայի հօրեղբայրը Շէյխ Մէհտի ոտքի ելնելով ձեռքին մէջ գտնուող քարտէսը սեղանին վրայ նետելով ըսաւ.

— Մինչեւ հիմայ խաղցուած խաղին նպատակը այլեւս հասկցուած է։

Նայեցէք այս խաղին. երկու Հայաստաններու մէջտեղ և երկու հարուածներու միջեւ Քիւրտիստան մը... ո՞ր խելքը կ'ընդունի այս։

Ուրիշ պարագայ մը որ զարմանալի է, քրտական միութեան մը նախագահին հայ ըլլալն է։ Այս կը ցուցնէ որ քիւրտերը բոլորովին բնաջնջուելու համար դէպի անդունդ կը տարուին։ Ալի Րիզայի մասնակիցները կը յայտարարեն որ տրուած որոշումներուն ոեւէ մէկը չընդունիր։ Կը սաստկանայ վիճաբանութիւնը և Պէտրհանիներն ու հայերը կը պահանջեն ժողովէն հեռացումը Ալի Րիզայի կողմնակիցներուն։ Մասնաւորաբար Թէվֆիք Ճէմիլ կը յայտարարէ.

— Ասոնք դաւաճաններ են, ասոնց ներկայութիւնը վնասակար է։

Լիճացի Ֆէհմին աւելի յառաջ երթալով յայտարարեց որ վարչութեան անդամներն անգամ հարազատ քիւրտեր չեն։

Այս քննադատութիւններէն չափազանց ջղայնացաւ գրպանը անգլիական ոսկիներով լեցուն Ճէլատէթ և բարձր ձայնով մը քրտերէն լեզուով պոռաց. «յայտնէ մէն հոգէր ընտա քիսաս մէքէ», այսինքն «հաշիւ կ'ընես իմ ներկայութեանս, աւելորդ խօսք մի ըներ»։

Պէյրութի ժողովին մէջ Դաշնակներու, Պէտրհանիններու եւ քանի մը փախստական սպաներու ներկերը յայտնի ըլլալուն պէս Շէյխ Ալի Րիզա և իր կողմնակիցներ ամբողջութեամբ «Հօյպունէն» բաժնուելով, ընդդիմադիր միութիւն մը կազմեցին։

Անոնք առանձին յայտարարութեամբ մը իրենց նպատակները եւ խաղցուած խաղերն ու դաւերը բացատրեցին։

Ապտիւլքէրիմ, Մէհտի, Ալի Րիզա, Ֆաքիհ Ապտիւլահաք, նախորդ Շէյխ Իւլ Իսլամ Հայտարի Զատէ, Իպրահիմ Օղլու Տավութ, Ալի Րիզայի կազմած միութեան վարչութեան անդամ ընտրուեցան։

(3) (Շար.)

ՅՈՒՇԵՐ ՆԻՇԵՐ

Մի առ մի մեր պատմական փառքերը, մեր յիշատակելի յիշատակները դուրս կը ձգեն մեր պատմութենէն. արդ կարգը հասաւ մեր սուրբերուն։

Մեր առաքեալներէն սուրբ Բարթուղիմէոս, մէկը երկոտասան առաքեալներէն, որ ըստ մեր հին ու նոր պատմիչներուն քարոզիչ եղաւ Հայաստանի և հոն Սանատրուկի հրամանով նահատակուեցաւ առաջին դարու 52րդ տարւոյն մէջ. արդ օտար պատմիչ մը Ֆլավիա Կուիտի կ'ուզէ սուտ հանել մեր ազգային պատմիչները, երբ կ'ըսէ թէ նոյն առաքեալը մեռած է Ալպանիոյ մէջ, երկար ատեն հոն ալպանիացիներուն քրիստոնէութեան և քաղաքակրթութեան ջահակիրն ըլլալէն վերջը։

Կ'երեւի ալպանիացիները մեզմէ աւելի արժանիք ունեցեր են սուրբ Բարթուղիմէոսի հրաշքները և պաշտպանութիւնը վայելելու։ Եւ իրականին մէջ այս այսպէս ըլլալու չէ։ Մեր ազգը այսքան տարիներ երկարատեւ և յաւիտենականօրէն չարչարուելէն և խաչուելէն ու հալածուելէն վերջը, մեզի քարոզող ընող Թիւրքին ձեռքէն չի կրցաւ ազատիլ, իսկ ալպանիացին մէկ քանի անգամ Թիւրքին գերի եղաւ և ազատեցաւ անոր լուծէն։ Ահա՛ այս օրերս մէջ ալպանիացի ցեղը ոչ միայն իր ազատութիւնը գտաւ, այլ և իր քրիստոնեայ թագաւորն ալ ունեցաւ։ Մերն է մեր առաքեալն Բարթուղիմէոս, ան մեզ լքած չէ։

* *

Քանի որ Ալպանացիներուն եւ Թիւրքին խօսքը կ'ընեմ, կարեւոր կը համարեմ յիշելու որ Համի սրբազան Պապերը այդ ալպանիացիները փրկելու և զանոնք Թիւրքին լուծէն ազատելու համար, օրհնած են ալպանիացիներու զէնքերը, որոնք կը մորթէին Թիւրքերուն զինուորները։ Օրինակ, Կալիստոս Պապը Թիւրքին դէմ խաչակրութիւն քարոզելով, ալպանիացին կը կը զինէր և դրամ կը յղէր այդ խաչակիր բանակին և կը բանադրէր ով որ այդ խաչակրութեան կը դիմադրէր։

Սկանդէրբէկ այդ խաչակիր բանակին զօրավարն էր, ան քաջութեամբ կ'առաջնորդէր իր զօրքերը և կը յաղթանակէր՝ Թիւրքը սրբազան Պապին օրհնած սուրին չի կրնար դիմադրել և քուրուքանդ կ'ըլլայ։ Եւ այդ յաղթանակէն վերջը նոյն սրբազան Պապը Սկանդէրբէկի կը գրէ հետեւեալ նամակը.

«Սիրելի որդիս, նաեւ ազգային չարունակէ պաշտպանելու կաթոլիկ հաւատքը։ Աստուած հետդ պիտի ըլլայ պատերազմելու ատենդ։ Աստուած քեզի և այն ամենուն հետը պիտի ըլլայ, որոնք յաղթական կը նուաճեն անիծեալ Թիւրքը և միւս ամբարիշտները»։

Քրիստոնեայ ցեղերուն պետերը Թիւրքին ձեռք տալով շատ անգամ մորթել տուին իրենց կրօնակից անտէր ազգերը, միայն Համի սրբազան Պապերը բողոքեցին, Թիւրքին ձեռքէն ուզեցին ազատել քրիստոնեաները։ Չի մոռնանք որ մեր այս վերջին ճգնաժամին, երբ Հայաստան ամբողջովին արիւնի մէջ կ'ընկղմէր, դարձեալ Համի սրբազան Պապը, Բենետիկտոս ԺԵ. Վիլսոնին ձեռքը սեղմելով կը խնդրէր. «Ազատեցէք սա թշուառ հայերը Թիւրքին ձեռքէն»։ Եւ Վիլսոն կ'ապահովէր հայկական ազատագրութիւնը, ինքնավարութիւնը։ Չի մոռնանք որ այս խօսքերը ժամանակին արձանագրուած են Journal des Debatsի մէջ։

* *

Տպագրուած գրքերու ձեռագիրները օրէ օր մեծ արժանիք կը ստանան. Փօլ Վալէրիի «La Jeune Parque»ի ձեռագիրը կը գնեն 50,000 ֆր.ի. հեղինակը անոր տպագրութենէն այդչափ չէր վաստկած։ Հանրի Պէքի «Ագռաւներ»ը 27,000 ֆր.ի Էտկար Փօի «Ագռաւ»ի ձեռագիրը 500,000 ֆր.ի։ Ձեռագիրներու հեղինակները զանոնք գրած ատեն, անօթի էին, և գրպանին դրամ մը չունէին։

Արովեանի, Ալիշանի, Րաֆֆիի ձեռագիրներուն վրայ ո՞վ մտածեց մինչեւ ցարդ. ո՞ր հայ հարուստը զանոնք պիտի գնէ ու նուիրէ Երեւանի պետական թանգարանին։

ԱՍՏՂԻՇԱՆ

ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼ. ԼՐՏԵՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԵՐԿԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԹԻՒ CZ 211 ԼՐՏԵՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՃԱՆՉՑԱՅ ԳԵՐՄԱՆ ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏ ՏՈՔ. ՓՈՏԻՆ

Դառնանք պատմութեանս։ Իմ միսիաս Թիւրքիոյ մէջ լրացեր էր։ Բուռն փափաք մը ունէի դաշնակից երկիրներ վերադառնալ, բայց պէտք էր ուշադրութիւն ընէի չմատնելու համար. անապարանքը հոգեբանութեան թերացումս պիտի պարզէր։ Ինքզինքս կրծելով կ'սպասէի որ առիթը ներկայանար։ Այս ժամանակամիջոցին էր որ հանդիպեցայ պալքաններու մէջ այսօր գերման գաղտնի լրտեսութեան գործունեայ պետ Տօքթ. Պօտի։ Գնդապետ Վօն Լէրթնէրը որ միշտ ընկերակցութիւնս կը փնտռէր, փութաց զայն ինծի ներկայացնելու։ Տօքթ. Պօտը զիս ճաշի հրաւիրեց։

Անտարանալի է որ ան կը փնտռէր մէկը տեղը գնելու համար Լէնա Տարպէյի որուն Իզզէտտինի կողմէ սպաննուիլը լսեր էր։

Ճաշը շատ ընկերական անցաւ։ Բայց ես կ'զգայի գերման պետին սուր նայուածքը ուղղուած ինծի երբ վար նայէի։ Կը թուէր թէ ինձ կը չափէր, կը գնահատէր ինչպէս մարդ կ'ընէ երբ անասուն մը գնել ուզէ։ Ան շատ կը խօսէր. Ես այն տպաւորութիւնը ունեցայ որ միեւնոյն ատեն երբ ան ֆիզիքական մասս կը քննէր, բարոյական մասիս ալ ուշադրութիւն կ'ընէր։

Թակարդ մը գուշակելով, գիտէ՞ր արդեօք որ Մեծն Բրիտանիոյ սպասարկութեան մէջ էի ես։ Ոչ մէկ պարագայի մէջ պէտք չէր իր մէջ կասկած մը արթնցնել։ Ես շատ թեթեւամիտ երեւոյթ մը կ'առնէի։

Չգիտեմ թէ ի՞նչ մտածեց այդ մասին ան։ Ասիկա ոչ մէկ արգելք եղաւ զիս քանի մը անգամ հրաւիրելուն։ Ան կը շարունակէր զիս ուսումնասիրել և ես կը շարունակէի ինքզինքս թեթեւ ցոյց տալ։

Ցածախակիօէրէն իր սեղանին վրայ գտնուելով, ես կ'օգտուէի ուսումնասիրել մարդերն ու իրերը։ Աճազին հետաքրքիր անձեր կային Տօքթ. Պօտի մօտ։ Անգլիական գրասենեակը շատ գոհ կը մնար իմ տեղեկագիրներէս զոր օրը օրին կը պատրաստէի յիշատակելով մանրամասնութիւնները, որոնք կրնային օգտագործուիլ։

Շատ մը կիներ... մանաւանդ գերմանուհիներ, աւստրուհիներ, հունգարուհիներ։ Բոլորն ալ գեղեցիկ, ցանկալարոյց հրապոյրով մը օծուն։ Մարդիկը պէտք է խաղալիքներ ըլլային նման կիներու ձեռքին մէջ։ Օր մը տեսայ կին մը, որուն ընթացքն ու ձեւերը զիս տպաւորեցին։ Երկայնահասակ էր՝ մէկ մեթր ութսուն։ Ու կը թուէր թէ մարզուն մը հաւասար ֆիզիքական ուժ ունէր։ Իր հրապոյրը առօրինակ էր, բայց անտարանալի։ Անորոշութիւն մը կար իր շարժումներուն եւ նայուածքին մէջ։ Մագնիսական հոսանք մը դուրս կուգար իրմէ. ան դուրս կուտար զօրաւոր սէր մը կեանքին ու ուրախութիւններէն։

Դարձեալ անոր հանդիպեցայ յետոյ... շատ աւելի յետոյ ուրիշ... ուրիշ պարագաներու մէջ։ Ողբերգական պարագաներու մէջ։ Այս կինը որ թշնամի գաղտնի սպասարկութեան մէկ անդամն է H — 21 մակդիրով կը ճանչցուէր։

Ու գիտէ՞ք թէ ինչպէս կը կոչէին H — 21ը սովորական կեանքի մէջ։

Զայն կը կոչէին... Մաթա Հարի... Այո Մաթա Հարի։

Մաթա Հարին, բաց ... լին, եթէ գիտնները գերեզմանէն չհանէր գիշեր զանոնք յուզուելու համար, հաճոյք պիտի չառնէր իր պատճառաւ զոհուած մարդերու յիշատակներէն։

Այդ օր ես ուրիշ յուզումներ ալ պիտի զգայի։ Ճաշէն յետոյ երբ ամէնն ալ ոտքի կ'ելլէր փոքրիկ զանհին մը անցնելու և սուրճ մը առնելու համար, Տօքթ. Պօտը հակեցաւ ինծի ու շատ արագ ցած ձայնով ինծի ըսաւ.

— Ձեզի խօսելիք ունիմ... այս կէսօրէն յետոյ... սենեակիս մէջ։

Գլուխս շտկեցի։ Կեղծեցի սխալ հասկնալ իր նպատակները ու ժպտելով, նոյն շեշտով պատասխանեցի իրեն.

— Սիրահարուե՞ր ես Տօքթօր... հրապուրակիրի եղանակները ունիք.

— Ոչ աղջիկս... գործի մասին պիտի խօսիմ Ձեզի։

Մասնաւոր տեսակցութի՞ւն մը գերման գաղտնի սպասարկութեան հետ. ասիկա հրաշալի բաղդ մըն էր անգլիացի լրտեսուհիի մը համար... միտքս դրած էի շատ բան հասկընալ. անմեղ երեւոյթ մը առի, իրեն հասկցուցի որ չէի ըմբռներ իր նպատակները ու յետոյ ժամադրութիւնը ընդունեցի։

— Պարզ հետաքրքրութեամբ, Տօքթօ՛ր, կ'ընդունիմ հրաւէրդ։

Իր սենեակը աւելի գրասենեակի մը կը նմանէր քան հանգստավայրի մը։

Զիս նստեցուց, սկսաւ սրահին մէջ երթեւեկել, երբեմն կենալով, ինծի դիտելու համար։

Ես իրեն հարցուցի.

— Ի՞նչ... ի՞նչ բանը ափսոս։

— Ափսոս որ դուք անգլուհի էք, օրիորդ... վասնզի...

Ան տատամսեցաւ։

Առանց բառ մը արտասանելու ես կ'սպասէի. ան ինքզինքը պիտի յայտնէր. արդարեւ ըսաւ.

— Ասկէ զատ անիկա ոչ մէկ կարեւորութիւն չունի... դուք կրնաք գործը կատարել, նոյն իսկ անգլուհի ըլլալով... կու գա՞ք մեզի հետ աշխատիլ.

— Ձեր հետ՞ աշխատիլ, ըսի ես միշտ միամտութիւն ձեւացնելով։

Ան ուղղակի չպատասխանեց... փորձեց շոյել փառասիրութիւնս.

— Դուք պիտի շահէիք ոսկիներ.

Համաձայնիլ ձեւացուցի ու հաւնեցայ։

— Ոսկի... ա՜... հարուստ ըլլալ՝

(8) (Շար.)

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԲՈԼՈՐ ԴԱՐԵՐՈՒ

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳԻՏՈՒՆԻՆ ՀԵՏ

ԱԼՊԵՐԹ ԱՅՆՇԹԱՅՆԻՆ ՔԱՇԱԾԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՕՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ՁԵՌՔԷՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Երբ օրագրողները հազար ումէկ հարցումներով չարչարեցին այսպէս դժբախտ գիտունը, որ ապահովաբար այդ պահուն պիտի ուզէր որ ծովը բացուէր և զինքը ներս առնէր։ Այնշթայն ինկաւ չարչարիչներու ուրիշ խմբակի մը լուսանկարիչներուն ձեռքը։ Ասոնք աւելի պահանջկոտ են։

Կրո՞ղը տանի... Անոնք կուզեն զայն դէպի անմահութիւն առաջնորդել։ Կ'ուզեն անմահացնել այն չոր վայրկեանը, երբ բախտը զինք Նիւ Եորք բերաւ։ Գրեթէ զայն կը գրկեն ու կը տանին առաջին կարգի ճեմավայրի մը մէկ անկիւնը։

— Կարելի չէ՞ր որ սեղանի մը վրայ ելլէիք, կը պոռան անոր։

— Քիչ մը ժպտեցէք, պարո՛ն Այնշթայն։

— Վերցուցէք մազերը ձեր ճակատին վրայէն։

— Բարեւեցէք ձեր աջ ձեռքով։

— Քանի մը համբոյր ղրկեցէք ձեր մատներով... (Այնշթայն պէտք էր յոյն գիտուն մը եղած ըլլար, որպէսզի յուշական... «համբոյր» մը տար անոնց)։

— Դէպի երկինք նայեցէք։

— Դէպի աջ դարձուցէք ձեր գլուխը։

— Ո՛չ, դէպի ձախ։

— Քիչ մը դարձուցէք... քիչ մը ծռեցէք...

Եւ այս չարչարանքը տեւեց ուրիշ քառորդ ժամ մը։ Այսքան էր որոշուած ժամանակը։ Քառորդ ժամ մը օրագրողներուն և քառորդ ժամ մըն ալ թերթերու լուսանկարիչներուն համար։ Այնշթայն անողոք կը թուէր ժամանակ հարցին մէջ։ Եւ երկրորդ քառորդ ժամն ալ անցաւ, անոր աչքերուն առջեւէն անհետացան յարձակողները։ Այս բանին աւելի օգնեց մեծ գիտունին կինը՝ տիկին Էլզա Այնշթայն, որ նախապէս որոշուած ազդանշանի մը վրայ անցաւ ամուսնոյն առջեւ և ստիպեց օրագրողները որ հեռանան։

Միաժամանակ, գիտունին քարտուղարը Պ. Մայէր, օրագրողներուն բաժնեց մեքենագրուած թուղթեր։ Ասոնց մէջ, Այնշթայն կը յայտնէր իր գոհունակութիւնը Ամերիկա եկած ըլլալուն համար։ Կը յայտնէր նաև իր հիացումը այն հսկայական գիտական աշխատութեանց համար, որոնք կ'ըլլան այս երկրին մէջ։

Մեքենագրուած թուղթերը շատ քիչ էին։ Եւ երբ օրագրողները գանգատեցան և ուրիշ օրագրողներ ալ ուզեցին, Տօքթ. Ֆօն Լէվինսքին, որ այս գանգատը հաղորդած էր գիտունին, քիչ յետոյ թարգմանեց անոր սա՛ պատասխանը.

— Իւրաքանչիւր կով կուտայ այնքան կաթ որքան որ ունի։ Եթէ այս թուղթերը չեն բաւեր, ուրիշներ ալ տպեցէք...

Տօքթ. Այնշթայն հաւանաբար խորհած էր որ ազատած էր այլեւս ամերիկացի օրագրողներու ձեռքէն։ Չէր հաշուէր սակայն, թէ ուրիշ օրագրող մը, վեց հազար մղոն հեռաւորութիւն կտրած էր զինքը տեսնելու համար...

Անոր եկած գիշերը «աչք» չգոցեցի խորհելով, թէ ինչպէ՞ս կրնամ տեսակցութիւն մը կորզել։ Ո՞ւր սակայն պիտի կրնայի հանդիպիլ անոր։ Գիտուն փրոֆէսօրը, անդրադարձանակէն դուրս չպիտի ելլէր և ասիկա, ոչ թէ վախնալու համար հրեաներէն, որոնց ցեղակիցն է և որոնք Նիւ Եորքի մէջ կը ներկայացնեն ամենամեծ փոքրամասնութիւնը — երկու միլիոն են հոս, խնդրեմ — այլ օրագրողներու վախէն։ Քալիֆօռնիա երթալէ առաջ 4-5 օր պիտի մնայ Նիւ Եորքի առջեւ, բայց ցամաք պիտի ելլէ միայն մէկ անգամ, յաջորդ առտուն, իր վաղեմի բարեկամ և օրագրող Ադոլֆ Օխսի հետ ճաշելու համար, նախապէս, գերմանական հիւպատոսարանը հանդիպելէ վերջ։

Չգիտեմ պատմեմ ձեզի, թէ ի՞նչ նեղութեանց և չարչարանքներու գնով յաջողեցայ զբաղեցնել գերմանացի գիտունը միայն հօթը վայրկեանի համար։ Ճիշդ հօթը վայրկեան։ Ոչ իսկ մէկ միլիոնեորդ երկվայրկեան աւելի կամ պակաս, կարծես, եթէ բանաբարուէր Այնշթայնի կողմէ իսկ գրուած այս պայմանը, տախտակին վրայ պիտի ըլլային տեղերը այն հիմերէն, զորս ինքն իսկ էր ճշած։ Եւ կասկած չէ հաշուել ժամանակը զոր պիտի անցնես աշխարհի մեծագոյն մաթեմաթիկոսին հետ, որ միջոցի տարածութեան ու ժամանակին հետ կը խաղայ այնպէս, ինչպէս մեծ հայրիկս կը խաղար իր համրիչին հետ։ Ճշդուած ժամանակէն երկվայրկեան մը իսկ աւելի չշնորհեց ինծի այս մարդը, որ Աստուծմէն վերջ ամէնէն աւելի կ'իշխէ այդ ժամանակին վրայ։

Ու այսպէս, դէմ դէմի խօսեցայ Այնշթայնի հետ, Նիւ Եորքի գերմանական հիւպատոսարանի մէկ սրահին մէջ։ Քիչ անդին, տիկին Էլզա Այնշթայն, արթնամիտ — ինչպէ՞ս կրնար չըլլար — և սիրուն կին մը, բաւականաչափ արծաթեայ թելերով իր մազերուն մէջ, կը խօսէր Պ. Լէվինսքիի, Տօքթ. Շվարցի և քանի մը ուրիշ պարոններու հետ։ Բայց աչքը չէր հեռացներ իր ամուսինէն։ Ի՞նչ պիտի ընէ անոր այս օտարականը։ Ուրի՞շ գլխացաւ մը նորէն։

— Բարեբախտութիւնը — բարեբախտութիւն մը ձեզի համար — կ'ըսէ մեծանուն խօսակիցս, այն է որ գերմաներէն գիտէք, աւելի լաւ քան իմ գիտցած անգլերէնս ու յունարէնս։

— Ճի՞շդ է որ տասնեակ մը անգլիերէն բառերուն չափ յունարէն ալ գիտէք։

— Ոչ միևնոյն բառերը, պատասխանեց գիտունը իր մանկական ժպիտով։ Գիտեմ յունարէն այն ինչ որ Սոկրատն ալ գիտէր.— «Մէկ բան գիտեմ թէ բան մըն ալ չեմ գիտեր»։

— Սոկրատը, Տօքթէ՛օր, համեստ չէր այնպէս, ինչպէս ցոյց կուտայ իր այդ նախադասութիւնը, Բայց չմոռնանք մեր ժամանակը անոր մասին խօսելով...

Ի՞նչ կրնայինք խօսիլ մեզի մնացած այս հինգ վայրկեաններու ընթացքին։

— Լոյսը քանի միլիոն մղոն կը ճամբորդէ այս հինգ վայրկեաններու ընթացքին։

— Կը տեսնեմ որ դուք ևս ամերիկանացած էք, սիրելի՛ յոյն պարոն։ Ձեր հարցումը, երեկ, ձեր պաշտօնակիցներու ըրած հարցումներէն տարբերութիւն չունի։ Բայց, գուցէ դուք ալ հոն էիք։

— Այո՛, հոն էի և լսեցի մանաւանդ այն հարցումը, թէ անձնական ոեւէ խնդիր ունէի՞ք Նեւտոնի հետ...

— Չկրցայ սակայն պատասխանել։ Բայց կը կարծեմ որ, քանի մը հարիւր տարի յետոյ, ուրիշ մէկն ալ պիտի ելլէ և տարակարծիք ըլլայ ինծի հետ։ Եւ սակայն, այդ մէկն ալ չպիտի համաձայնի Նեւտոնին։

Ի՞նչ, ինչ հարցնեմ։ Ժամանակը անճապարել կուտայ ինծի։ Այն տպաւորութիւնը ունէի թէ, ժամանակը կ'անցնէր քովէս, վրայէս, սուրալով և քշելով զիս իր հոսանքին մէջ։ Կեանքիս մէջ հինգ վայրկեանի համար հանդիպած էի այն մարդուն, որ Բիւթագորասի նման կը լսէր աստղերու երաժշտութիւնը և կ'իշխէր անոր վրայ։ Ներշնչում մը ունեցայ յանկարծ։ Կարծես մէկը փսփսաց ականջիս ի վար։

— Անշուշտ, Տօքթէ՛օր, ձեր հետ բերած էք ձեր ջութակը։

— Ո՛չ։ Ան ինծի կը սպասէ Գերմանիա, տանս մէջ։ Ինծի համար սիրելի բոլոր իրերուն հետ ձգեցի զայն հոն։ Եթէ հետս բերէի, խոհեմութենէն պիտի վտարուէի։

Ջութակին մասին խօսած պահուն, գիտունին ձայնը քնքշութիւն մը ստացած էր։ Կը խօսէր այնպէս, ինչպէս մարդ կը խօսի իր զաւկին մասին, զոր հեռուն ձգած է, անոր աչքերը պահ մը դարձան երազուն,— կարծես կը լսէր իր սիրելի նուագարանին քաղցր արձագանգները։

— Ուրիշ ի՞նչ ունիք ինծի ըսելիք։

Առանց լաւ մը մտածելու, յարեցի.

— «Աշխարհի իրական գաղտնիքը տեսանելին է և ոչ թէ անտեսանելին»։ Դո՞ւք ինչ կ'ըսէք։

Տօքթ. Այնշթայն խնդաց։

— Այս նախադասութիւնը, անպահովաբար գրագէտ մը գրած է, կ'ուզէ՞ք որ նման նախադասութեամբ մը պատասխանեմ ձեզի։

— Խնդրեմ...

— Այս աշխարհի իրական գաղտնիքը չէ այն ինչ որ պիտի հարցնէ ձեզի օրագրող մը աշխարհի ոեւէ մասին մէջ, այլ այն՝ ինչ որ հարցուցած է։

«Բայց այդպէս թող ըլլայ, շարունակեց մեծահռչակ գիտունը։ Ձեր միակ նպատակն էր տեսնել զիս և խօսիլ իմ մասիս ձեր ընթերցողներուն։ Այն՝ ինչ որ ձեզի ըսի, պիտի լսուի Յունաստանի մէջ 10-15 օրէն։ Գրաւ կը դնեմ սակայն, որ այս տեսակցութիւնը չպիտի կորսնցնէ իր արժէքը, եթէ նոյնիսկ կարդացուի դար մը յետոյ և կամ եթէ բնա՛ւ չկարդացուի... Գո՞հ էք։

Փորձ մը կ'ընեմ ստիպելու գիտունը, որ յայտարարութիւններ ընէ։

— Երէկ ըսիք, որ Պ. Հիթլէր, գերմանացի փաշիստը, նեղութեամբ կ'ապրի Գերմանիոյ պարապ ստամոքսին։

— Ա՛յս, ըսի ձեր ամերիկացի պաշտօնակիցներուն։

— Կրնայի՞ք բան մը ըսել նաև ... նաև... Ռուսիոյ մասին։

Դարաշրջանիս մեծագոյն գիտունը պահ մը դիտեց զիս առանց իր սովորական ժպիտին։ Յետոյ գրպանէն հանեց ժամացոյցը։

— Ձեր հօթը վայրկեանները անցան, ըսաւ։ Եւ դարձեալ խնդալով՝

— Բարեբախտաբար, աւելցուց, որովհետեւ կը վախնամ որ հիմա կայ տեսակցութեան սկսելու վտանգը։

Տիկին Էլզա Այնշթայն, գիտունի հանգստութեան շնորհալի Արգոսը մօտեցաւ։ Տօքթ. Այնշթայն ձեռքը երկարեց.

Աուֆ վի՛տէրզէն...

Եւ հեռացաւ... անհունութեան մէջ։

ՆԻՔՕԼԱ ԼԱՒՏԵՍ

ՄԵՐՕՐԵԱՅ ՏԻՏԱՂՆԵՐ

ՀՈԳԻԻ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՓՐՈՓԱԿԱՆԴԻՍՏԸ

Շաբաթ իրիկուն մըն էր, քանի մը ընկերներով նստած էինք սրճարանի մը անկիւնը։ «Փրկութեան բանակ»ի պատկանող հայ երիտասարդ մը ներս մտաւ ու անմիջապէս մօտեցաւ մեզի.

— Եղբայրներ, բարև...

— Աստուծոյ բարին...

— Ժամը հնչած է, գիտէ՞ք...

— Քանի՞ն, տասնըմէ՞կը, այս գիշեր շաբաթ գիշեր է, մենք մինչև տասներկու կը նստինք...

— Մեծ ժամը, Յիսուսի Քրիստոսի, մեր Տիրոջ ժամը, փրկութեան ժամը...

— Ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ... ժամկո՞չ ես, ի՞նչ ես...

— Ես ականջներովս լսեցի ժամին հնչելը, ես ոտքերովս քալեցի ու գիտէ՞ք, եղբայրնե՛ր, գիտէ՞ք ի՞նչ բախտի արժանի եղայ...

— Ժամացոյցի տէ՞ր եղար...

— Ա՛հ, եթէ գիտնայիք, եթէ միայն գիտնայի՛ք...

— Ժամագո՞րծ եղար... պատմէ՛, լաւ արհեստ է...

— Ըսի, եթէ գիտնայի՛ք...

— Ալբեմն ..... ժամագործի խանութ ես բացած...

— Ոչ՛, սիրելի եղբայրներ, չէ, ատ ոչինչ է ոչինչ... եթէ գիտնայիք թէ ինչ բախտի արժանացայ...

— Հասկցա՛յ, ժամացոյցներու հետ մէկտեղ գոհարներու ալ տէր ես եղած...

— Օ՛, օ՛, եթէ գուշակէիք...

— Զէնիթ ունի՞ս... կամ օմէգա...

— Այո՛, զէնիթն էր ան այո՛, Ալֆան ու Օմեղան է ան... Եւ գիտէ՞ք, ես տեսայ զինքը...

— Բայց ո՞վ...

— Ա՛հ, եթէ գիտնայիք...

— Անպատճառ Զուիցերիա գացած ու ժամացոյցի գործարաններ տեսած ես...

— Օ՛, եթէ գիտնայիք, օ՛, եթէ գիտնայիք...

— Բայց ի՞նչ տեսար...

Ու երիտասարդը գլուխը մեզի մօտեցուց, աչքերը փակեց ու հոգեւոր խելի ձայնով մը երանելի ժպիտով մը ըսաւ.

— Ես տեսայ... Յիսուսը։ Անիկա լոյսերու մէջ էր։ Խօսեցաւ ինծի։ Անոր կողմէ կուգամ։ Անիկա իմ հետս է։ Քրիստոսի դարձէք։ Իմ հետս է։

— Ո՞ւր է, բայց ո՞ւր է, մեզի ալ ցուցուր...

— Նա, տեսասիկ, եւ երիտասարդը դէպի դուռը երկարեց իր ձեռքը...

Դէպի դուռը նայեցանք և ուրիշ բան չտեսանք այլ միայն սրճարանին տէրը որ յաճախորդէ մը դրամ կը գանձէր։

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

(«Հ.»)

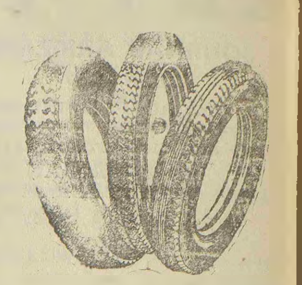

"GOODRICH"

"ԿՈՒՏՐԻՃ"

ՁԵՐ ՕԹՈՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻՃ" ՔԱՈՒՉՈՒԿՆԵՐԸ,

«ԿՈՒՏՐԻՃ» քաուչուկներուն բաղադրութիւնը ամենամաքուրն ու անխարդախն է. կտաւը պատրաստուած է Եգիպտոսի ամենաընտիր բամպակէն, որով կատարելապէս տոկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻՃ» քաուչուկները հաւասար են ամենավստահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ՝ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՃ» քաուչուկներու չիքնութեան միջոցին յառաջ եկած ոեւէ փուս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սուրիոյ ընդ. գործակալն է՝
ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սուրիոյ գործակալներն են
ԱԶԻՐԵԱՆ և ՔԷՕՐՕՂԼՈՒԵԱՆ Հալէպ

ԱԶԴ

«Ազդակ»ի բաժանորդագրութիւնը բացարձակապէս կանխիկ է։ Կանխիկ չվճարողներուն թերթ չղրկուիր։ Թերթ ստանալու համար մեզի եղած դիմումները անտեսուած կը մնան, եթէ բաժնեգինը կանխիկ չէ ղրկուած։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՀՍԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ — ԹԻՒ 8

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ՍԱՄՍՈՆԻ ՀԱՅԿ. ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԼՏԸԶԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Ո՞Վ ԷՐ ՃԷՎԱՏ ՓԱՇԱՆ

Պոլսոյ ոստիկանական նախարարութիւնն ու Պէյ Օղլուի Միւթէսարըֆը ամէն օր, կանոնաւորաբար, գրաւոր թէ բերանացի տեղեկութիւններ հաղորդելու ստիպուած էին պալատ։ Միւս բաժիններու պէս ասոնք ալ պալատի մէջ միջնորդներ ունէին և անոնց միջոցաւ կը յայտնէին իրենց տեղեկագիրներն ու տեղեկութիւնները։

Ապտիւլ Համիտը այս տեսակ վարչաձեւի և կառավարելու եղանակին մէջ Սաիտ փաշա ըլլալը այնքան հաստատ համոզում գոյացուցած էր որ իմ նախորդներէս Ալի Ֆուատ պէյ Սաիտ փաշայի առաջին եպարքոսութեան շրջանին, անոր հետ միատեղ բարձրագոյն դուռ երթալու ատեն ըսած է.

— Փաշա, թագաւորական պալատին ապակեդրոնացման դրութենէն առաջին անգամ դուք պէտք է բողոքէիք.

Այս խօսքերով Ալի Ֆուատ պէյ Սաիտ փաշային հասկցնել կուզէր որ պալատի մէջ որդեգրուած վարչական եղանակը վարչապետի մը համար անհանդուրժելի բան մըն է։ Կառավարելու այդ եղանակը թէպէտ մեծապէս կը դիւրացնէր Սուլթանի քօնթրօլի գործը, սակայն նոյնքան և աւելի բարձրագոյն դրան ազդեցութիւնն ու հեղինակութիւնը կը չէզոքացնէր։

Ըլտըզի պալատին ապահովութեան շատ մեծ կարեւորութիւն կը տրուէր և գոյութիւն ունէր շատ ուժեղ կազմակերպութիւն մը։ Մասնաւորաբար թագաւորի անձնական և պաշտօնական յարկաբաժինները, հանգստեան սենեակը, հարէմի բաժինը, յատուկ հսկողութեան տակ կը գտնուէին. գիշերները Համիտի ննջասենեակին դուռը ամենավստահելի զինուորներէ բաղկացած պահակներ պատէն զատ, հարէմի բաժինն և արտաքին դռներու միջեւ զինուած թիկնապահներ կ'սպասէին։

Թագաւորի հրամանին տակ, Ըլտըզի մէջ, Թիւրք, Արնաւուտ և արաբ ազգութիւններէ բաղկացած խառն պահակախումբեր կային։

Ըլտըզի մէջ, թագաւորի պաշտպանութեան յատկացուած այս կազմակերպութիւնները, ատեն մը, Պելկրատի մէջ Ալէքսանտր թագաւորի և Տրակա թագուհիի սպաննութեան լուրին առթիւ աւելի սաստկացաւ և աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցաւ։

Ըլտըզի բլուրներուն վրայ գտնուող զօրանոցներու մէջ տեղաւորուած զինուորներու պարտականութիւնը պալատի պաշտպանութիւնն էր։ Այս զինուորներու ընթացքին, որոնց հետ յարաբերելու և որոնց կողմէ յանձնարարուելուն շատ հոգ կը տարուէր և ամենախիստ քննութիւններու կ'ենթարկուէր։ Ասոնց ամսականներուն ճիշդ օրին վճարուելուն, կերակուրներու մաքրութեան և ոեւէ կերպով դժգոհ չմնալուն վերջին ծայր ուշադրութիւն կը տրուէր։ Սուլթան Համիտ միշտ կը վախնար և կը մտածէր որ օր մը իր հակառակորդներուն կողմէ, այդ զինուորները կրնան կաշառուիլ, յարձակելու համար պալատին վրայ։

Սահմանադրութեան հռչակումէն անմիջապէս վերջ, Իթթիհատ Թէրագգը կուսակցութիւնը Սելանիկէն Սուլթան Համիտին լուր ղրկելով առաջարկեց պալատի այս խառն ի խուռն գործերուն փոփոխութիւնը և անձնական պաշտպանութեան համար յատկացուած կազմակերպութեան լուծումը, աւելցնելով որ այդ պաշտպանութեան համար իրենք պատասխանատու են։ Սուլթան Համիտ այս առաջարկէն շատ գէշ ազդուեցաւ եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ Իթթիհատէն վշտացաւ։

Սուլթան Համիտի չափազանց կասկածոտ և վախկոտ ըլլալը լաւ գիտցող և անոր թագաւորութիւնը կործանելու փափաքէն տառապող ճանչցող շահամոլներ, կ'օգտագործէին անոր այս դրութիւնը և աւելի կը հրահրէին։

* *

Ա. քարտուղարութեան ընտրութեան ժամանակ Ճէվատ փաշան վարչապետ էր։ Ան այս պաշտօնին կոչուելէ առաջ Կրետէ կը գտնուէր։ Երբ դահլիճի փոփոխութեան մը պէտք տեսնուած էր, մասնաւոր կերպով նաւ մը ղրկուելով Կրետէէն բերուած էր Ճէվատ փաշան և անոր յանձնուած դահլիճի կազմութեան պաշտօնը։

Ճէվատ փաշա շատ սիրուած էր Ապտիւլ Համիտի կողմէ և վայելած անոր բոլոր շնորհքներն ու յարգանքը։ Թագաւորի իր մասին ունեցած վստահութեան և սիրոյն պատճառաւ էր որ ան շարունակ կը յարաբերէր և կը տեսակցէր Սուլթան Համիտի հետ և իր Գոնագին բոլոր ծախքերն ու պէտքերը կը հոգացուէին պետական գանձէն։

Այս կերպով և թագաւորի հովանիին տակ Ճէվատ փաշա երկար ատեն վարչապետ եղաւ։ Իր անկման պատճառը եղաւ Հայկական դէպքին առթիւ ցոյց տուած տկար ու անխոհեմ ընթացքը։

ՍԱՄՍՈՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Այդ օրերուն հայերը Սամսոնի մէջ ապստամբական շարժում մը յառաջացուցած էին։ Հայերը արտաքին զգացումներանց պատճառաւ մեր երկրին մէջ խառնակութիւններ հանելով Եւրոպական տէրութեանց միջամտութիւնը ապահովել կուզէին։ Սամսոնի Հայկական դէպքը լսուելուն պէս Սուլթան Համիտ շատ մտահոգութեան և իրարանցումի ենթարկուեցաւ։ Կասկած չկար որ հայերու ապստամբութիւնը զինուորներու և ժանտարմաներու ուժերով կարելի էր զսպել, բայց Եւրոպա գտնուող խռովարար հայ պետերը Թիւրք ժողովուրդը վայրենի, արիւնածարաւ, տգէտ և բռնապետ, հայերն ալ դժբաղդ և բռնադատուած ներկայացնելու համար ամէն միջոց և բրոբականդ ի գործ պիտի դնէին։ Մանաւանդ օտար լրագրական սեաւ շրջանակներուն մէջ մեր մասին շատ սխալ և վնասակար բրոբականտներ պիտի ընէին։ Եթէ Սամսոնի ապստամբ հայերը պատժելու համար անոնց վրայ ուժեր ղրկէինք, Եւրոպայի մէջ որպէս Հայկական ջարդ պիտի մեկնուէր մեր այդ ձեռնարկը։

Այս տեսակ բրոբականտներու և ձեռնարկներու արդիւնքը գիտցող Սուլթան Համիտ, պէտք տեսաւ քննութեան։ Եւ բատ իր սովորութեան ան նման կարեւոր խնդիրներու քննութիւնը ոչ ոքին կը վստահէր և ուղղակի իր կողմէ նշանակուած մարմիններու միջոցաւ կը կատարէր։

Համիտ որոշեց քննիչ մարմին մը ղրկել Սամսոն, մանրամասնօրէն իրեն տեղեկագրելու համար դէպքը։ Շէֆիք և Ճէլալ փաշաներու, Մէճիտ էֆէնտիի և Օմար պէյի մասնակցութեամբ կազմուեցաւ այդ մարմինը և պէտք եղած հրահանգներն ու ուղղութիւնները տրուելով ղրկուեցաւ։

Այդ մարմնի քննութիւններէն և ներկայացուցած տեղեկագրէն հասկցուեցաւ որ հետզհետէ ապստամբութեան պատրաստութիւնները կը շարունակուին հայերու մէջ։

Սամսոնի դէպքը արիւնոտ յիշատակներ կը ձգէր Ըլտըզի մէջ։ Սուլթան Համիտ Ճէվատ փաշայի պէտք եղածին չափ հսկողութիւն և վարչական կարողութիւն չունենալուն համոզում գոյացուց։

Այլեւս այդ վայրկեանէն սկսեալ Ճէվատ փաշայի մասին իր ունեցած կարծիքը փոխուած էր։ Թագաւորի տուած հրամաններէն, արտայայտութիւններէն, բարձրագոյն դրան ուղղուած հրահանգներէն, Վարչապետի ամէն անգամ պալատ գալուն անոր գտած ընդունելութիւնէն ես կը հասկնայի որ Ճէվատ փաշայի օրերը համրուած էին։

(Շար.)

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՆՈԹԵՐ

Տ'ԱՆՆՈՒՆՑԻՈՅԻ ԴԱՄԲԱՐԱՆԸ

Կարասոնէն կը հաղորդեն թէ դ'Աննունցիոյ, հեռագիրով հրահրեր է իր նախասիրած քանդակագործը, Ռէյնոմոյ Պրոզզի ու անոր ապսպրած է դամբարան մը, ինքն իրեն համար, աւելցնելով. «Ապսպրանքս շատ սարսափելի է»։

ԿՈՒԲԻ ԱՀԵՂ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՖՐԱՆՍԱՅԻ, ՍՊԱՆԻՈՅ ԵՒ ՄԻՍՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Հարաւային Ֆրանսա ու մեծ մասը Սպանիոյ, զոհ դարձեր են «կրիպ»ի անեղ համաճարակի մը։

Մատրիտի մէջ «կրիպ»է վարակուեր են 1000,000 հոգի որոնց 200 000 անկողնի կը ծառայեն։

Հիւանդութիւնը մասնաւորապէս սաստիկ ձեւ մը առած է Թուլուզի, Կրընոպլի ու Լիոնի մէջ։

Հիւանդներուն թիւը այնքան մեծ է որ շատ մը սպասարկութիւններ, մասամբ անդամալոյծ եղեր են։

«Բօսթ»ի ու հանրակառքի սպասարկութիւններու պաշտօնէութիւնը անգործութեան դատապարտուած է։ Բազմաթիւ վայրերու մէջ, քաղաքապահ զինուորները կը ցրուեն նամակները։

Փարիզէն գաւառները ղրկուեցան անագին բժիշկներ ու մեծ քանակութեամբ դեղեր ու բժշկական կարեւոր պիտոյքներ։

Մահուայ պարագաները այնքան բազմաթիւ են ու յաճախակի որ մեռելաթաղները, յուղարկաւորութիւններ կազմակերպելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուին։

Նիւ Եորքի մէջ ալ կը տիրէ «կրիպ»ի համաճարակը։ Metropolitan Obera Houssef *տնօրէնութիւնը արուեստագէտներուն հիւանդութեան պատճառաւ ստիպեր է փոխել ներկայացումներու յայտագիրը։*

ՎԵՐՋԻՆ ԲՈՂՋԱՆՔՆԵՐ

Մեծահարուստ Ամերիկացի մը Փարքըր Մասօն, զգալէն վերջ թէ հասած են իր կեանքին վերջին օրերը, կանչած է վերապատուելի Հօբը ինչպէս նաեւ իր պատկանած եկեղեցիին երգչախումբը եւ անոնց ըսել տուած է հնչեցնել մը թաղման արարողութիւնը։ Ցինել տուած է նոյնպէս իր դագաղը եւ ըրած է սակարկութիւնը իր մեռելաթաղին հետ, թաղման ծախքերուն համար։

Եւ տասն օր յետոյ մեռած է։

Խարնպուրկի կաթոլիկ եկեղեցիին երէցը նոյնպէս ինքն է խմբագրած իր... դամբանականը եւ կըտակ ըրած է որպէսզի բառ առ բառ կարդացուի մահէն յետոյ։

Էլզաթէրինա Անա անունով կին մըն ալ իր ձեռքովը փորած է իր գերեզմանը եւ զարդարած է զայն գերեզմանի ծաղիկներով։ Ապսպրած է նաեւ իր դագաղը եւ նոյն օրը անկողին իյնալով, անգամ մըն ալ ոտքի չէ ելած։

Ամերիկացի հարուստ կին մը Երրիք Սթիվընի այրին, իր ամբողջ հարստութիւնը ծախսած է թանկարժէք դագաղի մը շինութեան համար։ Այդ դագաղը շինուած էր կաղնիփայտէ եւ ներսը ամբողջովին ոսկեպատ։ Դագաղին դուրսի կողմը քանդակուած էր իր կեանքին գլխաւոր դէպքերը։

Տիկին Սթիվընի սակայն մ'ժամանակ մը ունեցաւ։ Կարծէք, իբրեւ ճակատագրի հեգնանք, միսսու ծովու վրայ դէպի Հնդկաստան կատարած ճամբորդութեան մը ընթացքին եւ մարմինը, առանց դագաղի, նետուեցաւ ալիքներուն մէջ։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Խմբագրութիւնս հետեւեալ նամակը ղրկեց արաբական մեծ ու կարեւոր քաղաքական երգիծաթերթ «Ճապպուր»ի տնօրէն Պ. Մուքարզէլի, որ վերջերս ստոր յարձակումի մը զոհ դարձաւ։

Պարոն Մուքարզել
Տնօրէն «Ճապպուր»ի
Աստ

Սիրելի' պաշտօնակից

Ստոր յարձակումը որ գործուեցաւ ձեզի հանդէպ խոր զզուանք ազդեց մեզի։

«Ազդակ», յանուն հայերէն լեզուով Լիբանանեան մամուլի, իր ցաւումը յայտնեց այս յարձակումին մասին որուն զոհ եղաք դուք ու բուռն կերպով բողոքեց մամուլի արժանապատուութեան եւ անհատական ազատութեան դէմ եղած այս ոճրագործութեան դէմ։

Արդարութեան պարտականութիւնն է ձերբակալել յարձակողները ու զանոնք պատժել որպէս վաս ոճրագործներ։

Մաղթելով ձեզի արագ ու բարի ապաքինում, կը խնդրեմ որ ընդունիք եւն։ «Ազդակ»ի Տնօրէնութիւն

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԽԱԼ ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ

Մեր նախանցեալ թիւի լրատուի բաժնին մէջ «Ազգային չոյլութիւն թէ անխոհեմութիւն» վերնագրով գրուած լուրը՝ Եկեղեցասէր Միութեան Վարչութեան կողմէ վարձուած սինէմայի ֆիլմին առթիւ, բոլորովին սխալ մեկնուած եւ վիրաւորական նկատուած է Եկեղեցասէր Վարչութեան կողմէ, Այդ պատճառաւ ալ Վարչութիւնը մեզի ղրկած է հերքումնագիր մը, որը յանուն անկողմնակալութեան կը հրատարակենք, անգամ մը եւս յայտնելով որ մենք բացարձակապէս նպատակ չենք ունեցած Վարչութիւնը վիրաւորելու եւ լոկ ազգային շահերու պաշտպանութեան նախանձախնդրութեամբ արձանագրած ենք այդ դիտողութիւնները։ Գլխաւորաբար երեք կէտերու շուրջ մենք քննադատած ենք վարչութիւնը. 1.— Որ ֆիլմը վարձուած է շատ սուղ. 2.— Որ խօսուն եւ հայկական չեղող ֆիլմ մը խօսուն եւ հայկական ներկայացնել ժողովուրդին միութեան կոչումին համապատասխան չէ, իսկ 3.— Որ տոմսերու գիները նշանակուած են սովորականէն 25 ս. դ. աւելի։

Լսենք հիմայ վարչութեան բացատրութիւնները.

Հաշուական մաս.— Ձեր լրատուն կ'ըսէ թէ ֆիլմը վարձուած է 300 ս. ոսկիի։ Սխալ է. Ֆիլմը վարձուեցաւ երկու հարիւր ոսկիի։ Այս գումարէն 138 ս. ոսկի գանձուեցաւ հինգշաբթի իրիկունը սինեմայի սովորական յաճախորդներէն, զորս օտարներ վճարեցին։ Ասկէ զատ նախապէս մեր կողմէ վաճառուած տոմսերէն կային, որ մաս մը մեզ անձնապէս ծանօթ ոչ հայերու տրուած ըլլալուն իրականութեան մէջ ֆիլմը, որանք իր լուսաւորութեամբ եւ սպասարկութեամբ վարձուած եղաւ 20—30 ս. ոսկիի չնչին գումարի մը։ Այս հաշուէն որոշապէս կ'երեւայ թէ ազգին դրամներ ոչ թէ օտարին գրպանը լեցուեցան այլ յաջողուեցան իրենց բուն նպատակին։

Կիրակիի ներկայացման համար միութիւնը որեւէ գումար չյատկացուց տիրոջ։ Մասնաւոր համաձայնութեամբ մը վաճառուած տոմսերուն տարբերութիւնը (օրինակ 50 դրշեոց տոմսակէն 20 դրշ.) գանձուեցաւ ի նպաստ Եկեղեցասիրացին։

Երբ բազմաթիւ օտարներ առանց որեւէ գանգատի սիրայօժար վճարեցին յաւելուածական պզտիկ գումարներ, մեր ազգայինները որեւէ պատճառ մը չունէին գանգատելու այս մասին եւ իրաւամբ ալ որեւէ գանգատող մը չեղաւ դրամ վճարողներէն։ Այսպէս թէ ներկայացումը անցաւ շատ յաջող, կատարեալ կարգապահութեամբ եւ ընդհանուր գոհունակութիւն մը պատճառելով ներկաներուն եւ թէ եկեղեցասիրացին ապահովուեցաւ իբր զուտ հասոյթ 250 ս. ոսկի, բացի, կիրակիի հասոյթներէն որոնց հաշիւը դեռ չենք ստացած. արդիւնք մը որ բնաւ չպիտի կրնար ապահովուիլ ձեր կարծածին նման «Ազգ. կամ եկեղ. կեանքէ առնուած քաջերգութեան» մը ներկայացումէն որու տոմսակները բնաւ չպիտի կրնային առաջարկել որեւէ օտարի մը։

Միայն տեղեկատուութիւն մը եւս այն է թէ «այդ գործը անդամուհիներէն «մասամբ մը անհերքելի եւ ինքնագլուխ մէկ սխալն է»։ Որովհետեւ սինեմայի ներկայացումի կարգադրութիւնը եւ գործադրութիւնը անդամուհիներու բոլորին կատարեալ համաձայնութեամբ եւ որոշումով եղած է ինչ որ կ'ապացուցանէ մեր տեղեկագրութիւնները։

Տիկ. Միութիւնը միշտ պատրաստ է իր հետապնդած ազգօգուտ նպատակին համար օգտակար թելադրութիւններ լսելու եւ եթէ սխալներ գործած է, ուղղելու, բայց չի կրնար երբեք ներել, որ իր զոհողութեանց իբր վարձատրութիւն, լրաբերներ յանդգնին որեւէ ձեւով վիրաւորիչ ակնարկութիւններ ընելու իրենց նկատմամբ։

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ
Զ. Ո. Ե. Մ.Ի ՀՆԳԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Անցեալ շաբաթ իրիկուն ժողովրդային Տան ընդարձակ սրահներուն մէջ, նախագահութեամբ Պ.Ա. Խաչատրեանի տեղի ունեցաւ մեծ երեկոյթ մը Զ. Ո. Ե.Մ.ի հնգամեակին առթիւ։

Ներկայ էր մեծ մասամբ երիտասարդներէ բաղկացած հոծ բազմութիւն մը։

Եղան օրուայ յարմար բանախօսութիւններ, մեներգներ, արտասանութիւններ եւ երկու կինոյանի պատկերներ։

Մասնաւորաբար յատկանշական էին Պ. Պ. Ա. Սոհակեանի, Դ. Իփէկեանի, Մ. Փափազեանի եւ Խ. Թիւթիւնճեանի բանախօսութիւնները։

Երեկոյթին հրաւիրուեր էին զանազան միութիւններ ու հաստատական կուսակցութիւններ, որոնցմէ երկուքը, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն ու Ս. Դ. Հ. կուսակցութիւնը ղրկեր էին իրենց ներկայացուցիչները։ Հնչակեան ներկայացուցիչը իր բանախօսութեան մէջ յայտնեց որ իրենք կը գնահատեն Զափահաս Որբերուն ձեռնարկը։

Ողջերթներ կարդացին Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Զաւարեան Ուս. Միութեան եւ Ս. Նշան Ազգ. Վրժ. Շրջ. Միութեան ներկայացուցիչները։

Երեկոյթի գեղարուեստական բաժինին մասնաւոր փայլ տուին Օր. Ապելեան, Տէմանջեան Ռուբէն, Թ. Թիլեան, Պօյանեան, Կէօքպաշեան եւ Պէրպէրեան, որոնք իրենց մեներգներով եւ նուագով շատ գոհ եւ խանդավառ տպաւորութիւն թողուցին ներկաներուն վրայ։

ՌՈՒԲԷՆԻ ՋՈՒԹԻ ՔՈՆՍԷՐՆԵՐԸ

Կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 4ին, Քաղաքիս հայ կաթողիկներու սրահին մէջ, Թէմանջեան Պ. Ռուբէն ընդառաջ երթալով գերապայծառին բուռն քաջալերին, յօժարութեամբ ու սիրով տուաւ քօնսէր մը, որուն ներկայ էին խուռն օտար եւ հայ երկսեռ բազմութիւն մը։

Հայ արուեստագէտը Fantaisie կտորով բացումը կատարեց ու յաջողաբար նուագեց հայկական արեւելեան կտորներ։

Հայ շունչով ու հոգիով տոգորուած այս արուեստագէտը, որ ներկայի զգացումային մեր այս ոլորտ կեանքին մէջ հայ երգը կը պտտցնէ, յաւակնոտ զգուական է, որ հայ երգն ու նուագը կարող են դասուիլ օտար արուեստի գործերուն մէջ։

Մարդկային յոյզերու ու ապրումներու կենդանի արտայայտիչն է Ռուբէն, որուն Թէմանջեանին վրայ իրաւ փափագին եղանակ, մեզ կը ներկայանայ արուեստով։

Գերապայծառին կողմէ հիւրասիրուեցաւ Պրն. Ռուբէն։ Գերապայծառը փափաք յայտնեց երկրորդ անգամ մը եւս լսել հայ արուեստագէտը։

— Երկրորդ քօնսէրը տեղի ունեցաւ հայոց Ճեմի «Անդրանիկեան» Մանկապարտէզի սրահին մէջ, ի նպաստ հայ ազգ. վարժարանին։ Հայ երգի այս քօնսէրին, ունկնդիր 500 հոգի ներկայ էին։

Բացումը կատարեց Պրն. Երկաթ, շնորհակալութեան խօսք ուղղեց հայ արուեստագէտին, որ չմոռնալով Ճեմի հայութիւնը, սիրով յանձն կ'առնէ գալ ու նուագել մեր այս հաւաքոյթին։

Յաջորդաբար նուագեց «Հայաստան», «Մայր Արաքս»ին, «Տրլէ Եամանը», խլելով անվերջ ծափեր ներկաներէն։ *ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ*

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգ. վարժարաններու ի նպաստ տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ, յառաջիկայ Փետրուար ամսոյն 14ին, Պուրճի հրապարակին վրայ Նահարի սրահին մէջ։ Այդ նպատակին համար կազմուած երկսեռ յանձնախումբը արդէն աշխատանքի լծուած է եւ հրապարակ հանուած են տոմսերը։

Վստահ ենք որ մեր ժողովուրդը, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս իր հոգածութիւնն ու զուրգուրանքը ցոյց պիտի տայ իր զաւակներու ազգային դաստիարակութեան սրբազան գործին հանդէպ, իր լայն մասնակցութիւնը բերելով հրապարակ հանուած տոմսերու սպառման։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ ՓԵՏՐ. 10ԻՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Անցած կիրակի օր, կէս օրէ առաջ, Բ. Գոմիսէրի պալատին մէջ կարեւոր ժողով մը գումարուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Պ. Պ. Սօլօմիազ եւ Տավիս։

Այս ժողովին մէջ մշակուած եւ ուսումնասիրուած է Սիւր. ընտրութիւններուն նոր կանոնագիրը։ Ընտրական օրէնքին մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ մտցուած են եւ աւելցուած նոր կէտեր։ Ընտրութեան ժամանակ նշանակուած է յառաջիկայ Փետրուար 10—15։ Այս երկրորդ կարգի ընտրելիներուն համար է։ Անկէ 15 օր վերջ պիտի ընտրուին երեսփոխանները։

Պաշտօնական շրջանակներ կը հաղորդեն թէ՝ ընտրութեանց անձամբ պիտի հսկէ Ն. Վ. Պ. Բօնսօ եւ կ'ըսուի թէ փետրուարի սկիզբը Ն.Վսեմութիւնը պիտի մեկնի Դամասկոս եւ պիտի մնայ հոն տասը օր։

«Անրարս»ի Դամասկոսի թղթակիցը կը գրէ. Տրանսացիները կը յայտնեն որ ընտրութիւններու շատ մօտ են, սակայն կառավարութիւնը կը ստանէ որ ամէն ջանք կը թափէ իր պարտերը չկորսնցնելու համար։ Եթէ այսպէս ըլլայ ժողովուրդը բացարձակապէս չպիտի մասնակցի ընտրութեան։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Թիւրք կառավարութիւնը Բ. Գոմիսէրութեան նոր յուշագիր մը ղրկած է, որով կը յայտնէ թէ Թիւրքիան փափաքող է եւ ստորագրուած երկու երկիրներու միջեւ մասնաւոր համաձայնութիւն մը գոյացնելու։ Յուշագիր ի վերջոյ կը յայտնէ որ եթէ Բ. Գոմիսէրութիւնը այդ ուղղութեամբ փափաքող է, կրնայ ղրկել իր ներկայացուցիչները Էնկիւրի, վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։

Պ. ԺԱՆ ՏԷՊՍ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ

Պ. Ժան Տէպս, Լիբանանցի արուեստագէտ որ գեղեցկօրէն վերակազմած է Պաալպէքը, շատ զգածուած իր գործին նուիրուած մեր նախորդ խմբագրականէն, շնորհակալութիւն յայտնեց մեր խմբագրին ու պատ թէ այս հայերէն թերթը միշտ պիտի պահէ որպէս ամէնաթանկագին յիշատակ մը։ Ան աւելցուց թէ հայ լրագրի մը կողմէ ցոյց տրուած ընդունման համակրալի հեռաքրքրութիւն մը չի կրնար անհաս անցնիլ առանց ժողովուրդին մօտ։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԹՐԻՊՈԼԻԻ ՄԷՋ

Թրիպօլիէն կը գրեն մեզ.—

Ամսոյս 17ին, իրիկունը ժամը 5,30ին, անակնկալ փոթորիկ մը չորս կողմէն շրջապատեց Թրիպոլին եւ ժամը 6ին անոր յաջորդեց նմանը չտեսնուած կարկուտ, լորի ընկոյզի մեծութեամբ կը թափուէր քաղաքին վրայ. կարծես բնական պատերազմ որ կը մղուէր։ Կէս ժամ տեւող կարկուտէն Ամերիկ. աղջկանց վարժարանի պատուհաններու ապակիներէն 132 հատ, իսկ տղոց վարժարանէն 91 ապակիներ կոտրուեցան։ Նմանապէս ջարդ ու փշուր եղան տուներու ապակիներ. միմիայն ապակիի վնասը կը հաշուուի 500 հնչուն ոսկի։ Ծովային եւ պարտէզներու վնասը տասը հազար ձեռ. ոսկի, մանաւանդ նարնջի վնասը բոլորովին փճացուց պարտիզպաններու շատը այնպէս որ 12 դահեկանի 2 դահեկանի իջաւ նարինջի լիդրը։ Տեղացիք կ'ըսեն թէ 30 տարիէ ի վեր նման փոթորիկ չէ եղած։

ԱԶՆԻՒ ԳՈՂԸ

Թօֆիգ Մրնէյմիի անուն դրամափոխ մը, առջի օր, Սուգ Սրբոցի մէջ երբ դրամափոխութեամբ կ'զբաղէր, անծանօթ ձեռք մը մտաւ իր գրպանը։ Թօֆիգ իսկոյն բռնեց ձեռքը եւ տեսաւ որ իր կանգնած է շիք եւ հարուստ կեր. պարանէով երիտասարդ մը։ Ոստիկանութեան լուր տուաւ։ Ձերբակալեցին զայն։

Ոստիկանատան մէջ, երբ հարցուեցաւ անունը, ան ըսաւ.

— Շէֆիգ իմն էմին պէյ Սալպանն։

Հայրը՝ էմին պէյ, Դամասկոսի յայտնի հարուստ վաճառականներէն է։ Թօֆիգ յայտնած է նաեւ որ լրագրութեամբ կը պարապի։ Երբ գրպանները խուզարկուեցան, գտնուեցաւ ադամանդէ զնդասեղ մը, ոսկի ապարանջան մը, կարգ մը ոսկեղէններ եւ մեծաքանակ դրամ. Ասկէ զատ անոր վրայէն գտան երկու հատ բանտարկութեան հրամանագիր, որոնցմէ մէկը 2 դեկտեմբեր եւ միւսը 20 դեկտեմբեր թուականներ կը կրէին։ Ան յայտնեց որ ոստիկան մը յանձնած է անոնք իրեն եւ ինքն ալ վարձատրած զայն։

Դամասկոսի ոստիկանութիւնը տեղեկացուց որ ան ծանօթ է իր գողութիւններով եւ անցեալով։ Իսկոյն ղրկուեցաւ Դամասկոս։

***

Միչէլ Խուրի, Ղազիրցի, մաքուր հագուած եւ վայելչադէմ, առջի օր քաղաք մը նստելով վարիչին հրամայած է քշել։ Երբ որոշուած տեղը հասած են, ան վարիչին հրամայած է վեր ելնել երրորդ յարկը եւ անկէ բերել կարգ մը գոյքեր։ Վարիչը վեր ելաւ եւ երբ վերադարձաւ, յաճախորդը չգտաւ եւ ոչ ալ իր անձրեւանոցը որ դեռ նոր գնած էր ութը օսմ. ոսկիի։

Քննութիւններ կատարուեցան եւ գտնուեցաւ խաչագողը։ Ան խոստովանեցաւ իր յանցանքը եւ բացատրեց մը ի վեր գործ չըմ կրնար գտնել եւ բռնաւ կ'ապրիմ. ստիպուեցայ գողութիւն ընել»։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս դատարան ղրկեց զայն։

ԿԻՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ՊԱՏԻԺԸ

Պաշտօնական ատեանը անցած երկուշաբթի օր, ութը ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Հասիբէ Շպարօ եւ Հասիբէ Մրնէյմինի անուն երկու կիներ, որոնք գողութեամբ ամբաստանուած էին։ Նախամէ անուն կին մը վեց ամսուան դատապարտուեցաւ, միեւնոյն խնդրով։ Իսկ Հանիֆէ եւ Հասիպէ անուն ուրիշ երկու կիներ, որոնք եւս բանտ կը մնային, անպարտ արձակուած են։

Առանք անդամներն էին կին գողերու ընկերութեան մը, որ խանութներէն գողութիւններ կ'ընէին եւ իրենց ծածկոցներուն տակ պահելով կը տանէին։

ԱՐԳԵԼՔ ԽՈՒՄԱՐԻ ԴԷՄ

Նախարարաց խորհուրդը իր շաբաթ օրուան նիստին ուսումնասիրեց կանոնագիր մը խումարի շուրջ։ Նոյն կանոնագրով կ'արգիլուի խումարը Լիբանանի մէջ, բացի ամառանոցներէ' ամռան շրջանին։

Թէր ու դէմ երկար վիճաբանութիւններէ վերջ վերջնական որոշում մը չկրցան յանգիլ եւ յետաձգուեցաւ ուրիշ նիստի մը։

ԿԻՐԱԿԻԻ ՔԱՐՈԶՆԵՐ

Ազգ. Առաջնորդարանէն կը հաղորդեն մեզ.

Յառաջիկայ Կիրակի օր Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ պիտի քարոզէ Գեր. Տ. Բաբկէն եպսկ. Կիւլէսէրեան, Ամանոսի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ Գեր. Տ. Եղիշէ Արքեպիսկ. Կարոյեան եւ Քեմբի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ Գեր. Տ. Շահէ Ծ. վրդ. Գասպարեան։

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Լիբանանի Հայ Երկսեռ Ուսուցչական Միութեան Վարչութեան, տնօրէն եւ իրենց նախակրթութիւնն ու ուսումը կիսատ եղող երկսեռ աշակերտներու եւ անձերու համար հայերէն լեզուի, ֆրանսերէնի, անգլերէնի, գիտութեանց, գրահաշիւի, պատմութեան, հայ գրականութեան, տմարականութեան հայլնի համար գիշերային դասընթացք մը բացուած է։

Պայմաններ խիստ նպաստաւոր։ *Բոլոր անոնք որ կը փափաքին հետեւիլ սոյն դասընթացքին, պէտք է դիմեն (բացի չորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերէ) ամէն օր կէսօրէ ետք ժամը 4—4.30 Ս. Նշան Ազգ. Երկսեռ Վարժարանի տնօրէնութեան եւ արձանագրուին։*

Արձանագրութեան տեւողութիւնն է երկու շաբաթ միայն, որմէ վերջ դիմումները անկատար պիտի մնան։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՍՄԵՆԱՐՆԵՐ
ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՊԻՍՔԻԹՆԵՐԸ
JACOB & CO'S

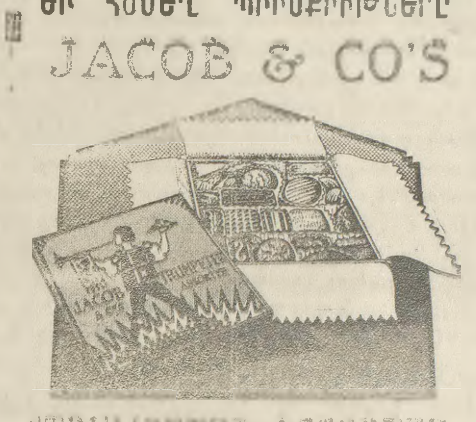

"TRUMPETER ASSORTED"
Ծախու են բոլոր հայ եւ օտար նպարավաճառներուն եւ քաղցրավաճառներուն մօտ։
Ընդհանուր Ներկայացուցիչք Սուրիոյ եւ Լիբանանի.—
GUREGHIAN FRÈRES
98, Rue de la Poste, P. O. B. 642
BEYROUTH

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ
ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
— Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ —
Բարեկամի նուէր տրուելիք չքեղ գիրք մը
ԳԻՆ 25 ՖՐԱՆՔ
Կեդրոնատեղի՝ Մամբրէ Հիսարեան Թղթավաճառատունը։

INSTITUT DE BEAUTÉ
Yamilé
ՄԻՇԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՍԱՓՐՉԻ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՍՐԱՀ
ՐԻՒ ՏԱՄԱՍ, ՔԱՐԱՔՕՆ ԱՊՏ, ՏՕՔԹ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ
ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ ՇԷՆՔԻՆ ՏԱԿ
Ամենարդիական միջոցներով եւ մասնաւորաբար Փարիզէն բերուած մօտէլի վրայ կը կատարուի կանանց համար օնտիւլասիոն, միզամբլի, բէնըիր, մանիքիւր, բէտիքիւր եւայլն եւայլն, բոլորն ալ ելեքտրականութեամբ։
Առանձին բաժին մը ունի այրերու համար, ուր գոհացուած կրնան գտնել ամենափափուկ ճաշակներն անգամ. ամէն բան արդիական եւ մօտէլի վրայ։
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՍԱԼՕՆ ԵԱՄԻԼԷՆ

= 168 =

...յով շրջան մը ըրած էր։ Մարգարեանին տուներուն մօտենալուն զինք կանչելու ձայներ լսեց,

— Միս Մօ'տ, Միս Մօ'տ, ու՞ր էք։

— Անհասանելի'կ հասայ։

— Ինչպէ՞ս, ըսել է մեր ետե՛ւը մնացած էիք. ուրեմն օր ճամբան բռնած էիք։

— Օդը այնքան գեղեցիկ էր որ, Աւգի ճամբուն շրջանը ըրի։

— Այ' չարաճճի, արդարեւ վախկոտ չէք. գոչեցին շատ մը ձայներ. գիտնալով որ տիկին Հարլինկ գրպանին մէջ մոռցած իր ոսկեայ մէկ պատեանը պարտէզ բռնելով զայն փորձելու համար առջեւէն դրկած էր.

Մինչդեռ իրականին մէջ այդ կնկան զայն առջեւէն զրկելու չարամտութը այդ չէր եղած։

Մօտ խումբին միանալով սկսան յառաջանալ։ Տիկ. Հարլինկ առանց դադարի կը խօսէր ու այդպէսով կը ջանար ծածկել իր լարած խաղը.

— Պրն. տը Պէչէրն ալ ձեզի դիմաւորելու համար առջեւէն գացած էր, բայց ի հարկէ ուրիշ մէկ ճամբով... դեռ մէջ կրնանք գտնել զայն։

— Եթէ կուզէք կարճ ճամբայ մը բռնենք, խոստանալ եմ, բայց խումբին մէջէն մէկը։

— Ո՛չ ո՛չ, կ'արժէ այդ պայծառ գիշերով պտտիլ, ...ու բիչներ։

Ուստի խումբը երկուքի բաժնուեցաւ եւ Մօտ կարճ ճամբան բռնողներուն ընկերացած դէպի վերադարձաւ։ Անոնք հազիւ թէ սանդուխներուն առջեւ հասած էին մնացեալները չնչասպառ ու սարսափահար վազելով եւ օգնութեան կոչեր արձակելով իրենց հասան։

— Շու'տ, շո՛ւտ օգնութիւ՛ն... ծառաներուն զանգակը հնչեցուցէ՛ք... Պրն. տը Պէչէր գետին ինկած է եւ մեռածի երեւոյթ ունի...

42 = 165 =

Կէս գիշերը անցած էր, հիւրերէն շատերը իրենց սենեակները քաշուած էին. Ռէժիս տեսաւ որ Եւան տիկին Հարլինկէն զատուելով Մօտին քովը եկաւ։ Վերջինը խնդալ ձեւացուց ու անփութութեան շարժում մը ըրաւ.

— Վախկոտ, գոչեց։

Ռէժիս տեսաւ նաեւ որ նէ դէպի պարտէզ իջաւ, անիկա անմիջապէս իր ակնարկը չորս կողմ պտտցուց եւ պրն. տը Պէչէրը չի տեսնելով ինքն ալ Մօտին ետեւէն առանց նշմարուելու վար իջաւ ու խաւարին մէջ՝ առաջին հանդիպող արահետին վրայէն սկսաւ յառաջանալ։ Նախանձով ու բարկութեամբ լեցուած, քանի մը րոպէ քալած էր երբ ականջին խօսակցութեան ձայներ հասան. մօտիկ ըրաւ... ճանչցաւ Մօտին ձայնը, աւելի ուշադրութեամբ ականջ դրաւ... ա՛լ կասկած չկար, Մօտին հետ խօսողը պրն. տը Պէչէրն էր։ Իր արիւնը կատաղութեան հոսանքով մը գլխուն խուժեց ու ճիգ մը ըրաւ ինքզինքը զսպելու համար։ Անձայն քայլերով անոնց մօտ սողոսկեցաւ ու թուփի մը ետին պահուըտեցաւ։

— Շատ ըմբոստ ոգի մը ունիք, կ'ըսէր երիտասարդը, համբերութիւն ունեցայ, բայց ալ չափը անցաւ։

— Զգեցէ՛ք որ անցնիմ, պարո՛ն, եթէ ոչ օգնութիւն կը պոռամ։

— Կրնաք պոռալ, մարդ չի կրնար ձեր ձայնը լսել։

— Ուրեմն ինծի դէմ լարուած ծուղա՞կ մըն էր...։

— Այո', եթէ այդպէս կ'ուզէք հասկնալ։ Մեղաւորութիւնը արդիւնք չտուած պարագային բռնութիւն կը գործածուի։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԷՄ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լոնտոն.— Մեծն Բրիտանիա, Ֆրանսա, Գերմանիա և Իտալիա պատուիրակներու կողմէ առաջարկուած բանաձևը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ երեկ իրիկուն, Ուսումնասիրական Յանձնաժողովի կողմէ համեւրոպկ. Միութեան, որուն կը մասնակցէին 27 պետութիւններ։

Այս որոշումագիրը կ'ըսէ թէ «եր փճաքանութիւնները և խռովութիւնները յանգեցան բացորոշ արդիւնքի մը— այսինքն՝ տնտեսական վերականգնումը կը խափանուի այժմ վստահութեան պակասին պատճառով, որ հետևանք է քաղաքական ընդհանուր անձկութեան։

Այս անձկութիւնը աճած է այն անպատասխանատու զրոյցներով, որոնք զանազան շրջանակներու մէջ կը շրջին միջազգային նոր պատերազմի մը կարելիութեան մասին։

Մենք կ'ընդունինք թէ այս պահուս Եւրոպան քաղաքական դժուարութեանց առջև կը գտնուի, որոնք աւելի ծանրացած են տնտեսական անկայունութեան և համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամին պատճառով։

Լաւագոյն ծառայութիւնը զոր կրնային ընել, տնտեսական կացութեան բարելաւման համար, եւրոպական խաղաղութեան ապահովութեան վրայ հսկողութիւնն է։

Կը յայտարարենք հետևաբար որ իբրև արտաքին գործերու նախարարներ կամ պատասխանատու պատուիրակներ եւրոպական երկիրներու, վճռապէս որոշած ենք ամէն անգամ Ազգ. Դաշնակցութեան դիմել, բռնութեան դիմելու որևէ քայլ արգիլելու նպատակով։

Այս կոչը խիստ նպաստաւոր տպաւորութիւն թողուց Ժողովի մէջ և միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

ՓԱՒԼՈՎԱՅԻ ՄԱՀԷՆ ՍՈՒԱՋ

Լահէյ.— Ֆրանս այն մասնագէտը որ Փարիզէն հրաւիրուած էր և հոս հասաւ երեկ գիշեր, կը յայտարարէ թէ ռուս հռչակաւոր պարուհի Աննա Փաւլովի վիճակը խիստ ծանր է։

Փաւլովա կը տառապի կողատապէ։

Կրօնական արարողութիւն մը եղաւ այսօր օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ, հիւանդին առողջացման համար։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Ատանա.— Նաքշիպէնտի աղանդէն և իրաւաբանական վարժարանի շրջանաւարտներէն Շէյխ Սամի զատէ Հասան և հանգստեան կոչուած Իսա էֆէնտիները ձերբակալուած են, հաւկցուած ըլլալով որ ասոնք Պոլիս, Շէյխ Էսատի այցելած և թղթակցած են անոր հետ։

Շէյխ Սամիին տունը կատարուած խուզարկութեամբ աղանդի վերաբերեալ փաստաթուղթեր գտնուած են։ Ձերբակալուածները կը հարցաքննուին։

Էնկիւրի.— Ատանայի մէջ, փախստական «Ազատութեան» խնդրին պատճառով, շարք մը նոր ձերբակալութիւններ և հարցաքննութիւններ եղած են։ Այս ձերբակալութիւններուն ու հարցաքննութիւններուն ուղղակի դատական իշխանութիւնն է որ կը վարէ։ Այս մասին՝ ընդհ. ապահովութեան տնօրէն Թէվֆիք Հատի պէյ հետևեալը ըսաւ.

— Խնդիրը սկզբունքի տեսակէտով դատական իշխանութեան ձեռքը կը գտնուի։ Քննութիւնները կը կատարուին Ատանայի հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ։

Իզմիր— Պատերազմական ատեանի ընդհ. դատախազութիւնը քննութիւն կը կատարէ Ենի Ասր թերթի մասին։ Տրուած հրամանին վրայ, Իզմիրի ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած և ստուգած է որ Մէնէմէնի յետադիմական դէպքին ծագած օրն իսկ թերթին լուր տուողը Ենի Ասրի նախորդ պատ. տնօրէն Ապտուլլահ Ալքէաին պէյն է։

ՄԱՐԱՋԱԽՏ ՓԷԹԷՆ ԿԱՃԱՌԻ ԱՆԴԱՄ

Փարիզ— Ֆրանսական Կաճառին մէջ, ակադեմական և մեծանուն բանաստեղծ Փօլ Վալէրի ընդունեց Մարաջախտ Փէթէնը, որ կը յաջորդէ Մարաջախտ Ֆօշին։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ռուսիա (Խ. Միութիւն).— Պոլշեւիկեան Կարմիր բանակը կը կազմուի ստիպողական ծառայութեան տակ, ամենաանդուլ պայմաններ մ. և անուանապէս ունի 842,000 հոգի։ Անոր մէջ կը գտնուին Հին Ռուսիոյ բանակի սպաներէն՝ շատերը, բայց Սովետական վարչութիւնը այնքան ապականուած և անձեռնհաս է որ անոր արդիւնաւորութիւնը ոեւէ Արեւմտեան բանակի դէմ տարակուսելի է։

Պոլշեւիկեան ջոկատները թէ՛ թիւով և թէ պաշարով գերազանց ըլլալով հանդերձ ամբողջովին պարտուեցան Լեհական բանակներէն 1920-ին։ Տուկաչեւսկին անոնք իրենց ձեռքը ունէին աճապին քանակութեամբ այն ռազմամթերքներէն որ 1917ին Ռուսիա դրկուեցան Զարի բանակներուն համար։ Զինու պակասը և ռուսական երկաթուղիին խեղճ կրակ մատակարարութիւն մը Պոլշեւիկեան անձեռնհասութեան կողմէ, պատճառներ են պոլշեւիկ զինուորական ուժը ակարացնելու։

Օտարականներէ կազմուած մի քանի սիրուած ջոկատներէ զատ, բանակին բարոյականը խղճալի է, ինչպէս կը նկարագրեն վերջերս ականատես եղողները։ Թուղթի վրայ հսկայ օդային ուժ մը գոյութիւն ունի, որը հաւանաբար 600ի չափ գործածելի մեքենաներ կը պարունակէ և հետզհետէ ալ աւելնալու վրայ է։ Գալով օդային ուժի կռուելու կարողութեանց՝ այս մասին շատ քիչ տեղեկութիւն կարելի է ստանալ։ Բազմաթիւ օդային նպաստարկութիւններ կ'ըլլան սովետական գործէն ներս, գլխաւորաբար գերման ձեռքերու տակ և այս կրնայ շատ արդիւնաւոր մեքենաներու պահեստ մը նկատուիլ։

ԲՈՅՍԵՐՆ ՈՒ ԿԵՆԴԱՆԻ

Հնդիկ գիւտարար մը՝ Շանտրա Պոզէ, երկար քննութիւններէ մը յետոյ, եկած է այն եզրակացութեան որ՝ բոյսերու և կենդանիներու միջև չկայ ոչ մէկ տարբերութիւն։

Բոյսերը, կ'ըսէ հնդիկ բանաստեղծը, անզգայ նիւթեր չեն, քանի որ անոնց մէջ կ'ապրին բջիջները, որոնք շրջան կ'ընեն ամբողջ կազմին երկարութեանը։

Պրն. Շանտրա ապացուցնելու համար որ բոյսերը կենդանիներու բոլոր յատկութիւնները ունին, փորձած է ելեքտրական հոսանքին գնել միմօզայի ճիւղ մը, որը անմիջապէս սկսած է շարժումներ ընել՝ կարծես գորտ կամ կրիայ մը ըլլար։ Ըստ հնդիկ գիտնականին, շատ մօտ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ աւելի ցայտուն ապացոյցներ ձեռք բերել հաստատելու համար թէ՝ բոյսերու և կենդանիներու միջև տարբերութիւն չկայ։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՑԵՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Յայտնի բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ԲԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ
Ամէն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1—3
ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ աղքատ հիւանդներուն ձրի։

Ի՛ՆՉ ԳԻՏԵՍ ԹԷ ՎԱՂԸ ՁԳԻՏԻ ԿՐՆԱՍ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ
Ահաւասիկ ՄԵԾ ԱՌԻԹ մը
Իրիկունը աղքատ՝ յաջորդ առաւօտ հարուստ ես արդէն։ ԿԷՍ անգլիական ոսկիով կարելի է ստանալ ՎԻԹԽԱՐԻ եւ անձնաւոսյի գումար մը՝ այսինքն.—
Ա. մրցանակը՝ 30,000 Սթերլին
Բ. — 15,000 —
Գ. — 10,000 —
իսկ ասոնցմէ զատ 9 հոգի պիտի ստանան 1000 ական իսկ 360 հոգի 100 ական սթերլին։
Իրլանտական կառավարութեան հսկողութեան տակ գտնուող վերոյիշեալ վիճակահանութիւնը անցեալ Նոյեմբերին բաշխեց մօտ 409,527 սթերլինի գումարը
Արդ, աճապարեցէք Ձեր տոմսերը ապահովել, որովհետեւ անոնցմով առաւելութիւնը պիտի ունենաք մասնակցելու թէ՝ Մարտ 24ին Տուպլինի մէջ տեղի ունեցող վիճակահանութեան եւ թէ ալ Մարտ 27 Լիվերբուլի մէջ տեղի ունեցող ձիարշաւին։
Տոմսերնիդ ապահովեցէք. վերջը չի զղջալու համար, գին 310 Ս. Դ.։
ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կարելի է ստանալ մեր Պէյրութի գործակալ՝ Պրն. Պարթեւ Անանեանէ, ինչպէս նաեւ Պրն. Ե. Իշխանեանի դեղագործարանէն Պրն. Եզնիկ Քէշիշեանի մօտ։
Իրլանտական հիւանդանոցներու ի նպաստ վիճակահանութեանց Սուրիոյ եւ Լիբանանի վաճառորդ՝
ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՔ
Սուրիոյ շրջաններէն եղող դիմումները կանխիկ ըլլալու են, եւ գրել՝ Kechichian Bros. B.P. 654, Beyrouth

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԱԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու՝ բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլինիքին մէջ Rue de Damas, № 15, ի հարկին հիւանդներու ուղարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թերթով։ Վկայեալ աղքատները ձրի։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԷՋՃԵԱՆ —
ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. ա. եւ 1 5 կ. վ.
ՃԱՆՊԼԱԹ, ՊԷՅԹ ՎԱԼԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑ
Շաբաթ օրերը վկայեալ աղքատներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية
بيروت — البور * وراء محلات اوروزدي باك *
صاحبها : خليل منجنه
تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل
مايراد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة

طبع في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՏՊԱՐԱՆ «ԱԶԱՏ»
ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՐԱՄԵԱՆ
Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հայկական միակ կանոնաւոր տպարանը, որ օժտուած է ելեկտրական յաւագոյն մեքենաներով եւ հայերէն, ֆրանսերէն, արաբերէն ընտիր ու նոր տառերով։
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է ՎԷՅԿԱՆ ՓՈՂՈՑ
Կ'ստանձնէ տպագրական եւ կազմարարական ամէն կարգի գործեր, կը պատրաստէ կաուչուկէ կնիքներ, եւայլն։
Ապսպրանքներ կ'ընդունուին Սուրիայէն եւ արտասահմանէն. եթէ կ'ուզէք ունենալ չափաւոր գիներով ճաշակաւոր գործեր, դիմեցէք ուղղակի տպարան ԱԶԱՏի։

Ֆօթօ ԼԷՈՆ **Ֆօթօ ԼԷՈՆ**
ՊԱՊ - ԻՏՐԻՍ
Եթէ կ'ուզէք ճաշակաւոր լուսանկար մը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք արուեստագէտի մը յիշատակը ունենալ.
Եթէ կ'ուզէք Ձեր բարեկամին լաւագոյն յիշատակ մը տալ.
Անմիջապէս դիմեցէք հետեւեալ հասցէին, Քափիւսինեռու եկեղեցիին դիմացը, որ գնահատուած է օտար եւ հայ լաւագոյն մասնագէտներէ։
Ֆօթօ ԼԷՈՆ Ֆօթօ ԼԷՈՆ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ՎԷԶԻՐ" ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ԾԽԱԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ
ԾԽԵՑԷՔ նաեւ ՄԱԹՈՍԵԱՆ, ՏԱՆ
ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ-ՎԻՐԱԲՈՅԺ
Նախկին Interne այժմ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու վիրաբուժական բաժնին։
Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացներու.
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գլինիքին, Rue Georges Picot, Sofp. Նուխոյի աբարթմանին մէջ։
Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմանէ կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունուիլ։
Առանց խտրութեան ամենազգի աղքատներու ձրի։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՄԱՆՕՖ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ
ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ
ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամէն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։
Նիր Իսթ Րիլիֆի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեզգեահները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,
ԷՇՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE
ՌՕԵԸԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
ԵՒ
ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍՊՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԸՏ
Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիմասոլ, Բորթ—Սաիտ, Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ
ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ

Էֆիժէնիա	10000 թօն		8 Փետր.ին
Ասպազիա	10000	=	1 Մարտին
Էֆիժէնիա	10000	=	22 =
Էֆիժէնիա	10000	=	14 Ապր.ին
Ասպազիա	10000	=	25 =
Էֆիժէնիա	10000	=	8 Մայիսին
Ասպազիա	10000	=	16 =
Ասպազիա	10000	=	7 Յուն.ին
Ասպազիա	10000	=	28 =

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի դասլիններով, իսկ Դ. րդ կարգին մէջ կը գրուի մահիճ և մաքուր ու առատ կերակուր։
Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շէրպուրկէն մեկնող աշխարհահռչակ Ռօեալ Մէյլ Լայն ընկ. հսկայ նաւերով ճամբորդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Շէրպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ

Ասթուրիաս	26000 թօն		29 Յուն.ին
Տարրօ	22000	=	2 Փետր.ին
Տեզեատօ	22000	=	16 =
Ալմանզորա	26000	=	21 =
Տեսնա	22000	=	2 Մարտին
Արլանզա	27000	=	12 =
Տեմերարա	22000	=	16 =
Ասթուրիաս	26000	=	27 =

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝
Ա. ՊԻՏՐՈՍԵԱՆԻ
Սուրիոյ և Լիբանանի ինչպէս նաև Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչին
Ավընիւ Ֆօշ—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր = ARBED
Նամակատուփ 895 Պէյրութ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի ղրշ.	Սուրիկ.
Եգիպտ. Թղթադրամ	115 125	633 50
Անգլիկն »	112 125	617 50
Տոլար »	23	126 75
Թրքական »	10 80	59 50
Պանք Օթթոման	27 25	150
Իտալական Լիր 100		665
Յունակն. Տրախմի 100		160
Անգլ. ոսկի	111	615
Ֆրանս. »	87 50	480
Օսման. ,,	100	550
Արծաթ Մէճիտ		34
Գրէտի Ֆոնս. Ա.	18 75	
,, ,, Բ.	12 00	
,, ,, Գ.	11 75	

Սեֆէրեան եղբարք Րու. Ֆոշ
Թէլէֆոն՝ 5-19

= 166 =

— Ուրեմն ի՞նչ ընել կ'ուզէք,

— Կ'ուզեմ որ ինծի հետ տրամաբանօրէն քիչ մը խօսակցէիք։

— Ո՛հ, բոլորովին անօգուտ է սակայն։

— Ուրեմն կա՛մ ինծ կը հնազանդիք ու տեղի կուտաք և կա՛մ...

— Կա՛մ, հարցուց նէ խիզախօրէն թէպետև վախէն կը դողար։

— Եւ կա՛մ կորսուած էք պատւոյ տեսակէտէն։ Կը կարծէ՞ք որ այս ժամուս ոեւէ մարդ ձեզի փրկող է...

— Ո՛հ, գոչեց նէ դեռ խոյս տալ փորձելով, սարկա վատութի՜ւն մըն է...

— Խօսք բանի չի գործածենք... ձեզ կ'ուզեմ առնել, կամքով կամ բռնութեամբ ինծի հետ պէտք է ամուսնանաք։

Եւ ցկպի աղջկան քայլ մը առաւ. բայց անոր դպչելու դեռ ժամանակ չունեցած թուփի մը ետևէն մարդ մը իր վրայ խոյացաւ և կոկորդէն բռնելով պոռաց,

— Թշուառակա՛ն, պաշտպանէ՛ ինքզինքդ։

Մօտ որ Ռէժիսին ձայնը ճանչնալով, յաղթանակի և ուրախութեան ճիչ մը արձակած էր, հիմա անհեք ետ քաշուած՝ սոսկումով կը դիտէր անոնց միջև տեղի ունեցող անխօս, գիրկընդխառն մարտնչումը։

Ցանկարծ իր կեանքին մէջ առաջին անգամը ըլլալով ամենազարհուրելի տեսարան մը պարզուեցաւ անոր աչքերուն... մութին մէջ փայլուն բան մը շողշողաց գերմանին ձեռքին մէջ զայն հարուածելու համար... նէ հեկեկանքի, հուսնդինի պէս ձայն մը լսեց և պառկելու մարդիկը գետին թաւալեցան...

Մօտին սիրտը կրած սաստիկ յուզմունքէն կարծես

= 167 =

Դադրեր էր զարնելէ։ Նէ դողահար սպասեց... թառապողներէն մէկը միայն կրկին վեր կանգնեցաւ... Ռէժիսն էր։

— Փրկեցէ՛ք ձեզի, ըսաւ Ռէժիս անոր դողդոջուն ձայնով մը, ակա՛նջ դրէք, եկողներու ձայներ կան, չէ՞ որ, փրկեցէ՛ք ձեզ։

— Ձեզ կրնար ձեզ այս վիճակի մէջ ձգել հեռանալ... վիրաւորուա՛ծ էք...

— Հո՛գ չէ։ Նո՛ւտ, գացէ՛ք, հեռացէ՛ք... ամէն գնով կ'ուզեմ որ հեռանաք... դիս պիտի վերագտնէք վերը մօրս փոքր սրահին մէջ... այդ թշուառականներուն ձեզմէ ուզածը գտած բերա՛ծ էիք։

— Այո՛... պատեան մըն էր, անտարակոյս։

— Լաւ ուրեմն, հիմա ձեր ճամբան շեղեցէք Սօյի վրայօք և անոնց միացէք մարգագետնի ածուներուն քով, և յետոյ ինչ որ ալ պատահի, կը հասկնա՞ք, ինչ որ ալ պատահի բան մը տեսած մի՛ ըլլաք... իսկ ես պուրակի կողմէն կը վերադառնամ և... Մնացածի մասին մի խորհիք։ Գացէք, չու՛տ, չո՛ւտ։

Անոր հեռանալէն ետք, Ռէժիս գետնի վրայ անշարժ պառկող հսկայ մարմնին մօտեցաւ։

«Տարօրինա՛կ բան, մինչեւ անիկա ի՞նչ պատահեցաւ, սակայն ես չի զարկի ասոր... անմիջական օգնութեան պէտք ունի, այդ բանը հիմա պիտի ստանայ քանի որ միւսները կը մօտենան...»

Ցետոյ թուփերուն մէջէն ճամբայ մը բանալով դղեակին ետևի բակը հասաւ. և առանց ոևէ մէկուն հանդիպելու երկրորդ յարկը ելաւ, մտաւ փոքր սրահը, Մօտին գալուն սպասեց։

Այս միջոցին խեղճ աղջնակը, մեռած քան թէ կենդանի և բոլորովին դողահար, Ռէժիսին տուած պատուէրին համաձայն, իր ճամբան Սօյի. վրայէն երկարե-